

**NATUURTOETS
BESTEMMINGSPLANHERZIENING
AVANTIS GOB**

AVANTIS GOB NV

15 juni 2012
076463932:0.9 - Definitief
B02043.000157.0300

Inhoud

1	Inleiding.....	3
1.1	Aanleiding en doel	3
1.2	Leeswijzer	3
2	Projectbeschrijving.....	4
2.1	Huidige situatie plangebied	4
2.2	Bestemmingsplanherziening.....	4
3	Resultaten quickscan natuurwetgeving.....	6
3.1	Methodiek.....	6
3.2	Huidige situatie en effecten beschermde gebieden.....	6
3.3	Huidig voorkomen beschermde soorten	7
3.3.1	Broedvogels	7
3.3.2	Das	7
3.3.3	Hamster.....	8
3.3.4	Vleermuizen	8
3.3.5	Amfibieën	8
3.3.6	Planten.....	8
3.3.7	Reptielen	8
3.4	Effectbeschrijving en –beoordeling beschermde soorten	9
3.5	Mitigerende maatregelen.....	10
3.6	Conclusies.....	12
Bijlage 1	Resultaten onderzoek das Avantis	13
Bijlage 2	Nadere effectbeoordeling Das	14
	Inleiding	14
	Huidig voorkomen Das.....	14
	Effectbeschrijving.....	14
	Effectbeoordeling.....	16
	Mitigerende maatregelen.....	17
	Juridische gevolgen in het kader van de oude ontheffing natuurbeschermingswet	18
	Conclusie.....	20
Bijlage 3	Resultaten aanvullend onderzoek Levendbarende hagedis en beschermde planten.....	21
	Inleiding	21
	Methodiek.....	21
	Vaatplanten	21
	Levendbarende hagedis.....	21
	Resultaten	22
	Beschermde vaatplanten.....	22
	Levendbarende hagedis.....	22
	Overige Beschermde soorten	23
	Effectbeoordeling en mitigerende maatregelen	23

Conclusie.....	24
Bijlage 4 Bronnenlijst.....	25
Bijlage 5 Wettelijk kader Flora- en faunawet	26
Bijlage 6 Wettelijk kader gebiedsbescherming	31
Colofon	35

1 Inleiding

1.1 AANLEIDING EN DOEL

Avantis GOB N.V. is voornemens om het bestaande bestemmingsplan van het grensoverschrijdende bedrijventerrein Avantis op een aantal onderdelen te herzien. Het gaat daarbij om ontwikkelingen op het Nederlandse deel van het grensoverschrijdende bedrijventerrein. In het kader van deze voorgenomen bestemmingsplanherziening is het noodzakelijk om de plannen te toetsen aan de natuurwetgeving en in het bijzonder aan de Flora- en faunawet.

In augustus 2011 heeft ARCADIS in opdracht van Avantis GOB NV en Vandewall Planologisch Advies een quickscan natuurwetgeving uitgevoerd. Dit onderzoek bestaat uit een bureauonderzoek en een habitatgeschiktheidsbeoordeling ter plaatse van het plangebied. De resultaten van dit onderzoek zijn beschreven in de notitie "Quickscan natuurwetgeving bestemmingsplanherziening Avantis, d.d. 29 februari 2012 (kenmerk 076316215:0.1). Uit dit onderzoek kwam naar voren dat er nader soortgericht onderzoek noodzakelijk was naar het voorkomen en de verspreiding van de Das, Levendbarende hagedis en beschermde planten in het plangebied.

In de periode na oplevering van de quickscan is het herziene bestemmingsplan op een aantal punten gewijzigd. Avantis GOB NV heeft om die reden ARCADIS gevraagd om de conclusies van de quickscan te controleren op deze wijzigingen, en indien nodig aan te passen. In voorliggende rapportage is de geactualiseerde quickscan opgenomen. Tevens is ARCADIS gevraagd om de nadere soortgerichte onderzoeken uit te voeren. De resultaten van deze onderzoeken zijn verwerkt in onderhavig rapport, en getoetst aan de Flora- en faunawet. Tevens is beschreven welke vervolgstappen nodig zijn, mede in het licht van de reeds verleende ontheffing voor de Natuurbeschermingswet (uit 1998).

1.2 LEESWIJZER

In hoofdstuk 2 lichten we het plangebied toe en geven we een toelichting op de bestemmingsplanherziening. In hoofdstuk 3 zijn de resultaten van de quickscan natuurwetgeving opgenomen. In bijlage 1 zijn de resultaten van het aanvullend onderzoek aan de Das opgenomen. In bijlage 2 zijn de resultaten van het aanvullend onderzoek naar de Das beoordeeld in het kader van de Flora- en faunawet. In bijlage 3 zijn de resultaten van het aanvullend onderzoek naar Levendbarende hagedis en beschermde planten opgenomen, en beoordeeld in het kader van de Flora- en faunawet. In bijlage 4 is een lijst opgenomen van de bestudeerde bronnen. Bijlage 5 en 6 vormen het wettelijk kader van respectievelijk de Flora- en faunawet, de Natuurbeschermingswet 1998 en de Ecologische Hoofdstructuur.

2

Projectbeschrijving

2.1 HUIDIGE SITUATIE PLANGEBIED

Het huidige bedrijventerrein is slechts gedeeltelijk uitgegeven. Het meest noordelijke deel is nog in agrarisch gebruik, zowel het Nederlandse als Duitse deel van het bedrijventerrein. Los van de aanleg van een zandcunet en groene regenwaterbuffers hebben hier geen ruimtelijke ingrepen plaatsgevonden. Het zuidelijke deel is al wel aangelegd conform het bestemmingsplan. Het gaat daarbij om weginfrastructuur, bloemrijke graslanden en enkele bosschages. Tevens hebben zich hier een aantal bedrijven gevestigd, en zijn er parkeerplaatsen aangelegd.

2.2 BESTEMMINGSPLANHERZIENING

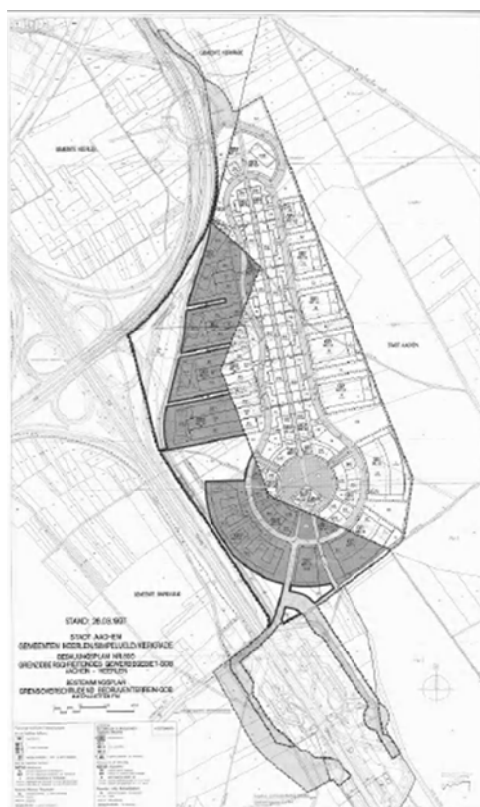
In onderstaande figuur 1 is de meest recente versie van het herziene bestemmingsplan weergegeven (d.d. 23 april 2012). In onderhavig rapport worden de effecten van de bestemmingsplanherziening getoetst aan de natuurwetgeving. Dit betreft een herziening ten opzichte van het oorspronkelijke bestemmingsplan dat is vastgesteld in 1997 (figuur 2).

De bestemmingsplanherziening wijkt op de volgende punten af van het oorspronkelijke bestemmingsplan dat is vastgesteld in 1997. De nummers verwijzen naar de locaties, die rood staan weergegeven in figuur 1.

- De drie oost-west geprojecteerde landschappelijke groenstroken verdwijnen. In de plaats daarvan ontstaat een groot aaneengesloten vlak dat bestemd is als bedrijventerrein.
- De groenzone in de zuid-punt van het terrein is nu bestemd als bedrijf.
- Aan de zuidzijde van het plan is een groenstrook bijgevoegd, wat in het oorspronkelijke plan als bedrijventerrein was bestemd.

Figuur 1 Links: recente versie bestemmingsplan herziening Avantis GOB (d.d.23 april 2012). Binnen de locaties die rood zijn omcirkeld wijkt het herziene bestemmingsplan af van het oorspronkelijke bestemmingsplan (zie onder). Rechts: de grensoverschrijdende bestemmingsplanherziening.

Figuur 2: Oorspronkelijke bestemmingsplan Avantis GOB uit 1997

3

Resultaten quickscan natuurwetgeving

3.1 METHODIEK

Ter voorbereiding op de veldinspectie is een bureaustudie uitgevoerd naar de beschikbare verspreidingsgegevens van de te verwachten beschermde flora en fauna. Hierbij is de website van de provincie Limburg geraadpleegd voor de verspreiding van broedvogels en beschermde flora. Tevens zijn de relevante soortverspreidingsatlassen geraadpleegd. Daarnaast is de website van de provincie Limburg en de website van het ministerie van EL&I geraadpleegd om te bepalen of het plangebied is gelegen in of in de omgeving van een gebied dat is beschermd in het kader van de Natuurbeschermingswet 1998 of een gebied dat onderdeel uitmaakt van de Ecologische Hoofdstructuur. Daarnaast is overige beschikbare informatie met betrekking tot het gebied bestudeerd (zie bronnenlijst in bijlage 4).

Om te bepalen of er negatieve effecten te verwachten zijn op beschermde soorten is op 22 augustus 2011 een veldinspectie uitgevoerd. Daarbij heeft een ecooloog van ARCADIS het plangebied beoordeeld op het (mogelijk) voorkomen van beschermde flora en fauna, op basis van aanwezige habitats (habitatgeschiktheidsbeoordeling). Tevens is gelet op aanwezige (beschermde) soorten (zichtwaarnemingen en sporen). Het plangebied was toegankelijk en is in zijn geheel beoordeeld.

3.2 HUIDIGE SITUATIE EN EFFECTEN BESCHERMDE GEBIEDEN

Deze paragraaf licht de aanwezigheid van en effecten van de ingreep op beschermde gebieden toe. Een toelichting op de wet- en regelgeving ten aanzien van de bescherming van de Ecologische hoofdstructuur en Natura 2000-gebieden is opgenomen in bijlage 6.

Ecologische hoofdstructuur en Provinciale Ontwikkelingszone Groen

Het plangebied maakt geen onderdeel uit van de Ecologische Hoofdstructuur (EHS of de Provinciale Ontwikkelingszone Groen (POG). Tevens grenst het plangebied niet direct aan de EHS of POG. Negatieve gevolgen in het kader van de regelgeving voor de EHS en POG kan daarmee worden uitgesloten.

Natuurbeschermingswet 1998

Op 2,5 km ten noorden van het plangebied is het Natura 2000-gebied Geleenbeekdal gelegen. Op 5 km ten oosten van het plangebied is het Natura 2000-gebied Geleenbeekdal gelegen. Vanwege de afstand van deze beschermde gebieden tot het plangebied en het feit dat tussen de gebieden en het plangebied de Rijksweg A76 en provinciale weg N281, stedelijke bebouwing en, in het geval van Natura 2000-gebied Geleenbeekdal een bedrijventerrein is gelegen, is rechtstreekse aantasting van deze natuurgebieden niet aan de orde.

De bestemmingsplanherziening zal niet zal leiden tot toename van de automobilititeit ten opzichte van de autonome situatie, wat betreft de situatie in het oorspronkelijke bestemmingsplan. Door het wegvallen van een deel van de weg op het bedrijventerrein, zal de automobilititeit naar verwachting zelfs afnemen ten opzichte van autonome situatie. Als gevolg hiervan is er geen sprake van toename van de stikstofdepositie. Daarmee kunnen effecten op Natura 2000-gebieden als gevolg van externe werking ook worden uitgesloten.

3.3 HUIDIG VOORKOMEN BESCHERMDE SOORTEN

Deze paragraaf licht de aanwezigheid van beschermde soorten toe.

3.3.1 BROEDVOGELS

Afgezien van het bos langs de N281 ontbreken in het Nederlandse deel van Avantis landschappelijke structuren en gebouwen voor broedvogels met jaarrond beschermde nesten. Het betreffende bos is geschikt als broedlocatie van de Buizerd. Tijdens het oriënterende veldbezoek is deze soort in het gebied waargenomen. Een nest is echter niet geconstateerd.

Naast broedvogels met jaarrond beschermde nesten – die een extra beschermingsstatus hebben binnen de Flora- en faunawet – komen binnen het bestemmingsplangebied ook ander broedvogels voor. Zo zijn Rode lijst soorten te verwachten van kleinschalige agrarische landschappen, zoals Patrijs, Geelgors en Veldleeuwerik. In de bosschages zullen ook struweelvogels voorkomen.

3.3.2 DAS

Er bevindt zich een belopen dassenburcht in het bos langs de N281 op het Nederlandse deel van het bedrijventerrein in aanleg. Op circa 500 meter ten zuidoosten hiervan – het Duitse deel van het bedrijventerrein - zijn verse prenten aangetroffen van de Das. Op basis van de huidige waarnemingen is de status van de burcht en de omvang van het leefgebied niet duidelijk. Het ligt in de lijn der verwachting dat het noordelijke deel van het grensoverschrijdende bedrijventerrein - dat in landbouwkundig gebruik is - en de oostelijke rand waar natuurcompensatie heeft plaatsgevonden, in gebruik is als leefgebied van de Das. Om deze verwachting te toetsen is nader onderzoek uitgevoerd om de status van de burcht en de omvang van het leefgebied vast te stellen. De resultaten van dit onderzoek zijn opgenomen in bijlage 1 en 2 van dit rapport. Uit dit onderzoek blijkt het volgende:

- De burcht in het bos aan de westzijde van het Avantis-terrein betreft een bijburcht, die op dit moment niet actief is belopen, maar wel actief belopen was in 2011. Het gaat dus om een onregelmatig bewoonde bijburcht.
- De kraam- en hoofdburcht ligt ten oosten van het Avantis terrein op Duits grondgebied. Deze burcht ligt op circa 600 meter afstand van het plangebied, waarbinnen de bestemmingsplanwijziging plaatsvindt.
- Het is aannemelijk dat de bijburcht op Avantis behoort bij deze dassenfamilie, gelet op de topografie en omvang van het leefgebied (gelegen binnen het uitlooph gebied) en de aangetroffen sporen en wissels.
- Het gehele Avantis-terrein maakt deel uit van het actuele leefgebied van de Das. Het preferente leefgebied ligt voor een klein deel (naar schatting 10% van het areaal) op het oostelijke en Duitse deel van het bedrijventerrein Avantis. Het Nederlandse deel van het bedrijventerrein ligt niet in het preferente of secundaire leefgebied, maar in het uitlooph gebied. Binnen de (theoretische) cirkel van het uitlooph gebied (1500 meter rondom de burcht) beslaat het Nederlandse deel van Avantis hooguit 5 tot 10% van het totale areaal van het leefgebied van de Das.

3.3.3 HAMSTER

Het is bekend dat Hamsters voorkwamen in het plangebied van Avantis. Deze soort is met succes gecompenseerd in het aangrenzende akkergebied op Duits grondgebied. Zoals aangegeven heeft het noordelijke deel van het bedrijventerrein nog een agrarisch karakter. Hier zijn echter geen Hamsters te verwachten, omdat doelbewust teelt wordt voorgeschreven en toegepast dat ongeschikt is als leefgebied van de Hamster (geen graanteelt). Daarmee wordt vestiging van deze beschermde soort vanuit de hamsterreservaten uit Duitsland voorkomen.

3.3.4 VLEERMUIZEN

De bosstrook langs de snelweg Heerlen-Aken en N281 wordt naar alle waarschijnlijkheid in gebruik door vleermuizen om te foerageren en migreren. De laanbomen langs de nieuwe wegen op het bedrijventerrein Avantis hebben nog onvoldoende omvang om een belangrijke functie te vervullen voor vleermuizen. In de toekomst is dat mogelijk wel het geval.

3.3.5 AMFIBIEËN

De waterbuffer op de noordelijke grens van het gerealiseerde deel van het bedrijventerrein bevat permanent water. De oever- en watervegetatie hebben zich hier goed ontwikkeld. Gelet op de aanwezige biotopen zal hier rekening moeten worden gehouden met de aanwezigheid van beschermde amfibieën. Na de voortplantingsperiode (voorjaar) zoeken diverse soorten het land op. Het is bekend dat bos en struweel wordt gebruikt om te overwinteren. In de fasering van de aanlegwerkzaamheden zal hier rekening mee moeten worden gehouden. Dit geldt in ieder geval voor de Rugstreepad die als pionier soort heel snel kale met zand opgespoten terreinen weet te koloniseren.

Daarnaast is in het zuidelijk deel van het plangebied, dat als Verkeer bestemd is, een poel aangetroffen waarin larven van de Gewone pad zijn aangetroffen. Deze soort is beschermd in het kader van tabel 1 van de Flora- en faunawet.

3.3.6 PLANTEN

De bloemrijke graslanden op het toekomstige wegtracé (noordelijke deel) en de parkzone (zuidwestelijke deel) zijn geschikt voor beschermde planten. Om de aanwezigheid van beschermde planten te kunnen vaststellen, is nader onderzoek uitgevoerd. De resultaten van dit onderzoek zijn opgenomen in bijlage 3 van dit rapport. Tijdens dit onderzoek is Veldsalie aangetroffen op meerdere plaatsen in de als bloemrijk grasland beheerde percelen. Veldsalie is beschermd in het kader van tabel 2 van de Flora en faunawet. Daarnaast is Grote kaardenbol aangetroffen in het plangebied. Deze soort is beschermd in tabel 1 van de Flora- en faunawet.

3.3.7 REPTIELEN

De bloemrijke graslanden op het toekomstige wegtracé (noordelijke deel) en de parkzone (zuidwestelijke deel) hebben een uitgesproken schraal karakter. Deze graslanden zijn geschikt als leefgebied voor de levendbarende hagedis. Deze soort is beschermd in het kader van tabel 2 van de Flora- en faunawet. Om de aanwezigheid van levendbarende hagedis te kunnen vaststellen, is nader onderzoek uitgevoerd. De resultaten van dit onderzoek zijn opgenomen in bijlage 3 van dit rapport.

Uit dit onderzoek blijkt dat levendbarende hagedis niet is aangetroffen binnen het plangebied. Op basis hiervan kan worden uitgesloten dat het plangebied op dit moment primair leefgebied is voor de Levendbarende hagedis.

3.4 EFFECTBESCHRIJVING EN –BEOORDELING BESCHERMDE SOORTEN

In deze paragraaf zijn de effecten beoordeeld van de bestemmingsplanherziening d.d. 23 april 2012. Een toelichting op de Flora- en faunawet is opgenomen in bijlage 5.

In bestemmingsplangebied komen diverse dier- en plantensoorten voor die beschermd zijn in het kader van de Flora- en faunawet. Om de mogelijke effecten van de geplande ruimtelijke ontwikkelingen te kunnen bepalen zijn de relevante natuurwaarden in onderstaande tabel ingedeeld naar landschappelijke eenheden. Daarnaast is aangegeven welke beschermingsstatus aan deze natuurwaarden is verbonden, voor zover daadwerkelijk aanwezig. Tenslotte zijn de mogelijke conflicten (overtredingen) in het kader van de Flora- en faunawet in beeld gebracht.

Locatie en landschappelijke kenmerken	Relevante soorten en beschermingsstatus Flora- en faunawet (FFW)	Mogelijke effecten Avantis (Nederlandse deel)	Mogelijke conflicten Flora- en faunawet
Voedselrijk loofbos langs N281	Dassenburcht aanwezig. Dit betreft een bijburcht. Deze burcht vormt onderdeel van het uitloopgebied van de hoofdburcht die op 600 meter ten oosten van het plangebied is gelegen. De Das staat op tabel 3 van de FFW en is strikt beschermd.	Het bos blijft binnen de plannen behouden. Wel bestaat de mogelijkheid van verstoring door het bedrijventerrein.	Mogelijke overtreding van art. 10 van de FFW wanneer verstoring van de bijburcht optreedt. Mitigerende maatregelen zijn noodzakelijk om te voorkomen dat verbodsartikel 10 van de FFWet wordt overtreden.
	Het valt te verwachten dat in het bos een Buizerd broedt. Het nest van deze soort is jaarrond beschermd binnen FFW.	Het bos blijft binnen de plannen behouden.	Geen directe wettelijke overtredingen te verwachten met betrekking tot broedvogels met jaarrond beschermde nesten.
Agrarisch gebied (toekomstig bedrijventerrein)	Foerageergebied van de Das (tabel 3 FFW). Het foerageergebied maakt onderdeel uit van het uitloopgebied van de hoofdburcht, die op 600 meter ten oosten van het plangebied is gelegen.	Het verdwijnen van het foerageergebied leidt tot aantasting van de migratiemogelijkheden binnen het leefgebied van de Das.	Mogelijke overtreding van art. 11 van de FFW indien de migratiefunctie van het gebied niet kan worden behouden. Mitigerende maatregelen zijn noodzakelijk om te voorkomen dat verbodsartikel 11 van de FFWet wordt overtreden.
	Leefgebied van broedvogels van kleinschalige agrarische gebieden, zoals Geelgors, patrijs en Veldleeuwerik. De vogels zijn beschermd binnen de FFW. Tijdens het broedseizoen zijn de nesten ook beschermd.	Bij de aanleg van bedrijventerreinen in het broedseizoen, kunnen nesten verloren gaan en broedvogels worden verstoord. Door de aanleg- en bouwwerkzaamheden buiten het broedseizoen te plannen (periode 15 maart – 15 juli) kunnen negatieve effecten worden voorkomen.	Mogelijk overtreding van art. 10 en 11 FFW. Door de aanleg- en bouwwerkzaamheden buiten het broedseizoen te plannen (periode 15 maart – 15 juli) kan overtreding worden voorkomen.

Bosstrook langs de snelweg Heerlen-Aken en N281	Waarschijnlijk in gebruik door vleermuizen om te foerageren en migreren. Deze landschappelijke structuren – of beter de functionaliteit - zijn daarmee strikt beschermd binnen FFW (art. 11 FFW).	De bosstrook blijft binnen de plannen behouden.	Geen directe wettelijke overtredingen te verwachten met betrekking tot vleermuizen
Waterbuffer tussen noordelijke en zuidelijke deel bedrijventerrein	De buffer bevat permanent water en goede dekking in de vorm van struweel. Deze locatie kan beschermde amfibieën (padden, kikkers en salamanders) herbergen.	De huidige waterbuffer blijft binnen de plannen gespaard. Vooralsnog zal geen bos en struweel verdwijnen in de directe omgeving.	Geen directe wettelijke overtredingen te verwachten met betrekking tot amfibieën in de waterbuffer.
Alle nog uit te geven bedrijventerrein	De Rugstreeppad weet als pionier soort heel snel kale met zand opgespoten terreinen te koloniseren. Deze soort is strikt beschermd (tabel 3 FFW).	Indien de werkterreinen niet worden afgeschermd met amfibieën doek, kan de rugstreeppad onopzettelijk worden gedood.	Mogelijk overtreding van art. 9 FFW. Met behulp van mitigatie (amfibieën doek) is overtreding te voorkomen.
Bloemrijke graslanden op het toekomstige wegtracé (noordelijke deel) en de parkzone (zuidwestelijke deel)	Hier komen de beschermde planten Veldsalie (tabel 2 FFWet) en Grote kaardenbol (tabel 1 FFWet) voor. Het plangebied vormt geen actueel leefgebied van de Levendbarende hagedis (tabel 2 FFW).	De beschermde planten Veldsalie en Grote Kaardenbol kunnen verdwijnen.	Mogelijke overtreding van art. 8 van de FFW. Mitigerende maatregelen zijn noodzakelijk om overtreding van art. 8 van de FFWet te voorkomen.
Zuidelijk deel plangebied dat als Verkeer bestemd is	Hier zijn in een poel de larven van de Gewone pad aangetroffen. Dit betreft een algemene soort (tabel 1 FFWet)	Bij het dempen van de poel kunnen de aanwezige amfibieën worden gedood.	Mogelijke overtreding van artikel 2 FFWet (Algemene zorgplicht). Mitigerende maatregelen zijn noodzakelijk om overtreding van art. 2 van de FFWet te voorkomen.

Tabel 1 Effectbeschrijving en beoordeling van beschermde soorten in het plangebied, onderverdeeld naar locatie.

3.5 MITIGERENDE MAATREGELEN

Uit voorgaande paragraaf blijkt dat mitigerende maatregelen noodzakelijk zijn om te voorkomen dat de betreffende verbodsbepalingen van de Flora- en faunawet worden overtreden. In deze paragraaf wordt per soortgroep aangegeven welke mitigerende maatregelen moeten worden uitgevoerd.

Broedvogels

Door de aanleg- en bouwwerkzaamheden van het bedrijventerrein buiten het broedseizoen van broedvogels (periode 15 maart – 15 juli) uit te voeren kan overtreding met de verbodsartikelen 10 en 11 van de Flora- en faunawet worden voorkomen.

Das

Om te voorkomen dat de verbodsartikelen artikel 10 en 11 van de Flora- en faunawet worden overtreden dienen de volgende maatregelen te worden opgenomen in het Bestemmingsplan en worden uitgevoerd:

- Behoud van de bestaande bijburcht en voorkómen van aantasting van de natuur- en landschapswaarden binnen de als Groen bestemde delen van het plangebied.
- Verstoring van de bijburcht als gevolg van menselijke activiteiten en verlichting dient voorkomen worden door de volgende mitigerende maatregelen:

- Het plaatsen van een afschermdende groene wal met struikbeplanting langs het bedrijventerrein aan de zijde van de burcht. De struikbeplanting dient groenblijvende planten te bevatten zoals Hulst. De afmeting van de wal dient minimaal 2 meter hoog en 10 meter breed te zijn. De locatie van de betreffende groene wal is in figuur 5 weergegeven.
- Het gebruiken van afgeschermd verlichting, die geen uitstraling heeft naar de percelen met de bestemming Groen.
- De migratiemogelijkheden binnen het leefgebied dienen gewaarborgd te worden door de volgende mitigerende maatregelen
 - De afschermdende groenstrook langs het bedrijventerrein aan de zijde van de bijburcht in te richten met natuurlijke beplanting en door te trekken tot aan de noordzijde van het plangebied. Deze strook dient minimaal 10 meter breed te zijn, zodat deze kan fungeren als migratiestrook voor de Das. De Das kan op deze wijze via de noordzijde van het plangebied zich verspreiden naar de overige delen van het leefgebied.
- Om te zorgen dat de migratie van de Das naar de andere delen van het leefgebied op Duits grondgebied gewaarborgd is, en daarmee overtreding van artikel 11 van de Flora- en faunawet wordt voorkomen, adviseren wij om in de voorliggende bestemmingsplanherziening de volgende voorwaarden op te nemen voor de bestemmingsplanherziening van het Duitse deel van het bedrijventerrein:
 - Een voortzetting van de groene wal langs het bedrijventerrein tot aan de noordzijde van het bedrijventerrein op Duits grondgebied.
 - Aanleg van – voor de Das geschikte - faunapassage onder de weg aan de noordzijde van het plangebied.
 - Aanleg van geleidende beplanting en dassenwerende rasters aansluitend aan de aan te leggen faunapassage aan de noordzijde van het plangebied.

In bijlage 2, figuur 4 is een kaart opgenomen waarin de locatie van de mitigerende maatregelen voor de Das staan weergegeven.

Veldsalie

Om te waarborgen dat de standplaatsen van Veldsalie niet worden aangetast, dienen de volgende maatregelen te worden genomen:

- Handhaven van het bestaande beheer van het gebied dat bestemd is als Groen. Dit houdt in dat er regulier gemaaid wordt en dat er geen bemesting wordt toegepast.
- Voorkómen van aantasting van de standplaatsen door bedrijfsactiviteiten in de omgeving.
- Voorkómen van het gebruik van de Groen bestemde percelen voor opslag van materieel en gebruik ten behoeve van het bedrijventerrein en alle andere activiteiten die de standplaatsen van deze soort kunnen aantasten.

Indien aantasting van de standplaats van Veldsalie niet voorkomen kan worden, wat betreft de standplaatsen in het als Bedrijventerrein bestemde terrein, dan dienen de volgende maatregelen te worden genomen. Deze maatregelen dienen te worden uitgevoerd volgens een Gedragscode die is goedgekeurd door het ministerie van EL&I. Een bruikbare gedragscode betreft de Gedragscode Bouwen Nederland.

- Vooraf aan de ontwikkeling van het gebied: inspectie van het terrein door een daartoe deskundige ecooloog, om de locatie van de standplaatsen van Veldsalie vast te stellen.
- Verplaatsing van de groeiplaatsen van Veldsalie naar aangrenzend geschikt biotoop, waar het duurzaam voortbestaan van de soort is gewaarborgd.

Grote Kaardenbol (tabel 1 Flora- en faunawet)

Grote Kaardenbol is beschermd in het kader van tabel 1 Flora- en faunawet. Dit betekent dat hiervoor vrijstelling geldt van artikel 75 Flora- en faunawet. Wel is de Algemene Zorgplicht (artikel 2 Flora- en faunawet) van toepassing op deze soort. In dit kader dient getracht te worden de standplaats van de soort te behouden en verstoring te voorkomen. Overige inspanningen zijn niet nodig, omdat de landelijke staat van instandhouding van de soort niet in het geding komt.

Rugstreeppad

Door het plaatsen van amfibieënwerend doek rondom de locaties waar aanleg- en bouwwerkzaamheden plaatsvinden, kan voorkomen worden dat de Rugstreeppad onopzettelijk wordt gedood. Daarmee kan een mogelijke overtreding van artikel 9 van de Flora- en faunawet worden voorkomen.

Gewone pad

In het kader van de Algemene Zorgplicht (artikel 2 Flora- en faunawet) dienen de volgende maatregelen te worden genomen voor de Gewone pad:

- Indien in het kader van de werkzaamheden de poel moet worden gedempt, dan dient dit te gebeuren buiten het voortplantingsseizoen van de soort (maart t/m juli).
- Vooraf aan het dempen dient de poel te worden gecontroleerd op eventueel aanwezige amfibieën in of in de bodem van de vijver (i.v.m. o.a. winterslaap). De aanwezige amfibieën dienen te worden verplaatst in de directe omgeving van het plangebied in een geschikt habitat.

We adviseren om bovenstaande maatregelen nader te concretiseren en detailleren in een mitigatieplan, zodat de gewaarborgd is dat de maatregelen goed worden uitgevoerd.

3.6 CONCLUSIES

Das

De realisatie van de bestemmingsplanherziening leidt tot verstoring van de bijburcht, aantasting van de migratiemogelijkheden binnen het leefgebied van de Das, en tot het verdwijnen van een deel van het uitloophetgebied van de Das. De effecten van verstoring en aantasting van de migratiemogelijkheden kunnen voorkomen worden door het nemen van de voorgestelde mitigerende maatregelen. Door het verdwijnen van het deel van het uitloophetgebied komt het functioneren van het leefgebied niet in gevaar, aangezien het primaire leefgebied niet wordt aangetast als gevolg van de ontwikkeling van het bedrijventerrein. Daarbij is als uitgangspunt aangehouden dat de als Groen bestemde delen onaangetast blijven, de burcht behouden blijft en de migratiefunctie van het plangebied in tact blijft. Indien de aanbevolen mitigerende maatregelen worden opgenomen in de bestemmingsplanherziening en goed worden uitgevoerd, dan is er geen sprake van overtreding van de Flora- en faunawet en is een ontheffingsprocedure niet aan de orde. Tevens kunnen in dat geval overtredingen in het kader van de Conventie van Bern en de relevante Duitse wet- en regelgeving worden uitgesloten.

Overige soorten

De realisatie van de bestemmingsplanherziening leidt mogelijk tot aantasting van standplaatsen van Veldsalie en Grote Kaardenbol, nesten van broedvogels, en individuen van Rugstreeppad en Gewone pad. Wanneer de maatregelen, zoals opgenomen in de voorgaande paragraaf worden overgenomen in het Bestemmingsplan en goed worden uitgevoerd, dan is een ontheffingsprocedure in het kader van de Flora- en faunawet niet noodzakelijk.

Bijlage 1

Resultaten onderzoek das Avantis

MEMO

Onderwerp:
Resultaten onderzoek das Avantis

Maastricht,
6 april 2012

Projectnummer:
B02043.000157.0200

Van:
ing. M.W. Klasberg

Opgesteld door:
drs. C.M. van Steenwijk-Bolle

DIVISIE MILIEU & RUIMTE

Afdeling:
Divisie M&R Maastricht

Ons kenmerk:
076377038:0.6

Aan:
Dhr. A. Dorn (Avantis)

Kopieën aan:
Mevr. B. Molter (Avantis)
Dhr. C. Vandewall

Aanleiding

Avantis heeft ARCADIS verzocht om een onderzoek uit te voeren naar het voorkomen van de Das op het terrein van Avantis. Voorliggende notitie beschrijft de resultaten van dit onderzoek. Dit onderzoek betreft een aanvullend onderzoek op de quickscan natuurwetgeving d.d. 29 augustus 2011, die ARCADIS heeft uitgevoerd in het kader van de bestemmingsplanherziening van Avantis.

Methodiek

Op 4 april 2012 heeft een ecooloog van ARCADIS het terrein van Avantis onderzocht op het voorkomen van de Das. Daarbij is de bekende Dassenburcht op het terrein geïnspecteerd op actueel gebruik en functie. Daarnaast is het actuele leefgebied in kaart gebracht door te zoeken naar sporen, prenten, haren, wissels en (bij)burchten.

Resultaten

Waarnemingen

De waarnemingen die zijn gedaan tijdens het veldonderzoek naar het voorkomen van de Das op 4 april 2012 staan weergegeven in bijlage 1. Tevens zijn in deze figuur de waarnemingen van augustus 2011 weergegeven. Het betreft de volgende waarnemingen:

- De burcht ter plaatse van het bos langs de provinciale weg N281 bestaat uit 1 pijp met een storthoop. De burcht was op het moment van het veldonderzoek op 4 april 2012 niet actief belopen, wat blijkt uit het feit dat er geen verse sporen ter plaatse van de burcht zijn aangetroffen. Tijdens het veldonderzoek in augustus 2011 was deze burcht wel actief belopen, wat bleek uit de verse graafsporen en prenten die ter plaatse van de burcht waren aangetroffen.
- Op het Avantis terrein zijn 2 (verse) mestputjes aangetroffen, waarvan 1 mestputje is gelegen op circa 500 meter van de burcht vlakbij de Rijksweg A76, en 1 mestputje is gelegen vlak voor de ingang van de oostelijk gelegen faunatunnel in het midden van het Avantis-terrein. Mestputjes worden door Dassen gemaakt om hun territorium af te bakenen aan de rand van het leefgebied en rondom de burcht. In dit geval betreft het de afbakening van het leefgebied.

ARCADIS

- Op 200 meter ten westen van de oostelijk gelegen faunatunnel is een snuitputje aangetroffen. Snuitputjes ontstaan bij het zoeken van voedsel door de Das.
- Vanaf de oostelijk gelegen faunatunnel ligt een duidelijke, actief belopen wissel (loopspoor) richting het oosten. Tevens is een wissel aan de noordzijde van het Avantis-terrein aangetroffen.
- In het midden van het Avantis-terrein was in 2011 een wissel (loopspoor) met duidelijke prenten van de Das aangetroffen.
- Ter plaatse van de holle weg op 300 meter afstand ten oosten van het Avantis-terrein zijn 2 grote kraamburchten aangetroffen. Deze waren actief belopen tijdens het veldonderzoek in april 2012. Tevens is er nestmateriaal aangetroffen bij een van de pijpingangen, wat erop duidt dat er voortplanting heeft plaatsgevonden en jongen aanwezig zijn in de burcht.

Foto's

Onderstaande foto's tonen een aantal belangrijke waarnemingen in het gebied:

Waarnemingen 2012: links: Burcht westzijde terrein, midden: mestputje bij A67, rechts: wissel oostzijde terrein

Waarnemingen 2011: links: burcht westzijde Avantis-terrein, rechts: prenten van Das in midden terrein

Waarnemingen 2012: Kraamburcht ten oosten van Avantis-terrein

Interpretatie van de waarnemingen

Uit de waarnemingen kan het volgende worden opgemaakt:

De kraamburchten die in de holle weg ten oosten van het Avantis-terrein zijn gelegen betreffen de hoofdburchten in het gebied. Hier huist een grote familie van Dassen. De directe omgeving van deze burcht, tot 500 meter rondom de burcht betreft het preferente leefgebied van deze Dassenfamilie. Hier valt het oostelijk deel van het Avantis terrein binnen, wat wordt aangetoond door de aangetroffen wissel, mestputje en snuitputje in dit gebied. De burcht die in het bos in het westelijk deel van het plangebied is gelegen is op dit moment niet actief belopen. Er zijn ter plaatse van deze burcht namelijk geen verse sporen aangetroffen van de Das. Uit het veldonderzoek dat in augustus 2011 is uitgevoerd is gebleken dat deze burcht destijds wel actief belopen was, aangezien hier verse graaf- en loopsporen waren aangetroffen. In de omgeving van deze burcht zijn op 4 april 2012 wel een wissel en een mestputje aangetroffen, wat erop duidt dat de Das wel actief is in dit gebied en zijn territorium afbakent. Hieruit kan worden opgemaakt dat deze burcht een bijburcht betreft, die incidenteel wordt belopen. Het gehele Avantis-terrein vormt onderdeel van het leefgebied van de Das. Daarvan maakt het oostelijk gedeelte onderdeel uit van het preferente leefgebied, en het omliggende gebied onderdeel uit van het secundaire leefgebied (foerageergebied, ca. 800 meter rondom de burcht) en uitloopgebied (ca. 1500 meter rondom de burcht).

Conclusie

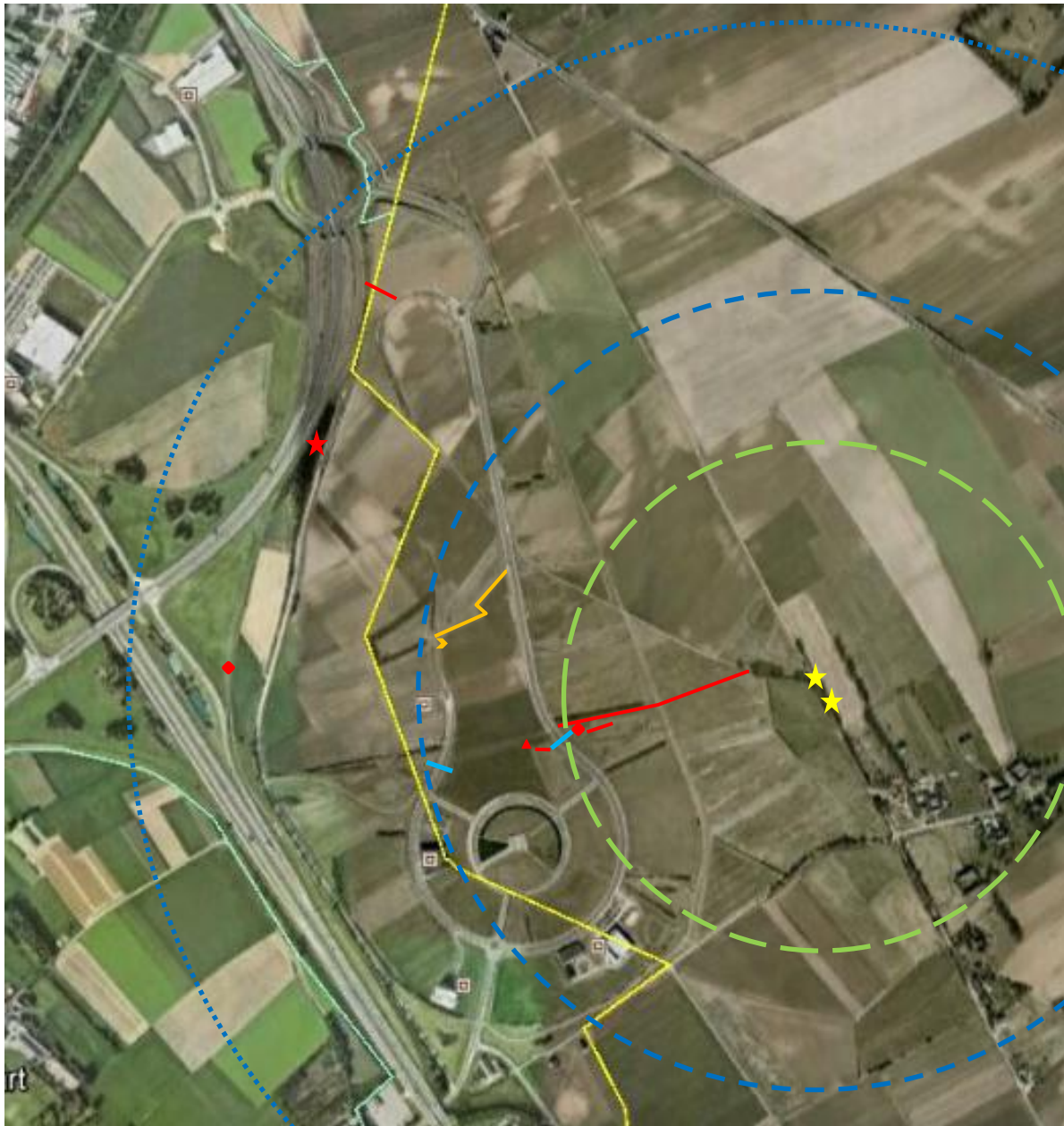
Uit het veldonderzoek naar het voorkomen van de Das blijkt dat de burcht in het bos aan de westzijde van het Avantis-terrein een bijburcht betreft, die op dit moment niet actief is belopen, maar wel actief belopen was in 2011. Het gaat dus om een onregelmatig bewoonde bijburcht. De kraam- en hoofdburcht ligt ten oosten van het Avantis terrein op Duits grondgebied. Het is aannemelijk dat de bijburcht op Avantis behoort bij deze dassenfamilie, gelet op de topografie en omvang van het leefgebied (gelegen binnen het uitloopgebied) en de aangetroffen sporen en wissels. In de huidige en toekomstige situatie blijven er overigens groene corridors in het bedrijventerrein, die uitwisseling van dassen en daarmee het toekomstige gebruik van de bijburchtlocatie veilig stellen. In het kader van de bestemmingsplanherziening is al geconstateerd dat het bos met de bijburcht intact blijft.

Verder is vastgesteld dat het gehele Avantis-terrein deel uitmaakt van het actuele leefgebied van de Das. Het preferente leefgebied ligt voor een klein deel (naar schatting 10% van het areaal) op het oostelijke en Duitse deel van het bedrijventerrein Avantis. Het Nederlandse deel van het bedrijventerrein ligt niet in het preferente of secundaire leefgebied, maar in het uitloopgebied.

Binnen de (theoretische) cirkel van het uitloopgebied (1500 meter rondom de burcht) beslaat het Nederlandse deel van Avantis hooguit 5 tot 10% van het totale areaal. Binnen dit areaal blijft het bestaande groen voor een groot deel gehandhaafd en/of geschikt als foerageergebied voor de das. Ook de uitgebreide natuurcompensatie voor de Hamster is gunstig voor het voortbestaan van de Das. Er is dan ook geen enkele aanleiding om te veronderstellen dat de levensvatbaarheid van de dassenfamilie op Duits grondgebied in het geding komt door de ontwikkeling van het bedrijventerrein op het Nederlandse deel van Avantis.

Al met al kan geconcludeerd worden dat er, als gevolg van de bestemmingsplanwijziging, met betrekking tot de aanwezigheid van de Das op het Nederlandse deel van Avantis geen knelpunten (lees: overtreding) zullen optreden met betrekking tot de Flora- en Faunawet. Dit staat los van de vraag hoe deze moet worden geïnterpreteerd aangezien de hoofdburcht op Duits grondgebied ligt en dus onder Duitse wet- en regelgeving valt.

Bijlage 1 Waarnemingen onderzoek Das op het Avantis-terrein

Legenda:

- ★ bijburcht
- ★ hoofdburcht
- mestputje
- ▲ snuitputje
- wissel (loopspoor)
- wissel (loopspoor) 2011
- pootafdruk 2011
- faunatunnel

— Grens preferent leefgebied

— Grens secundair leefgebied

— Grens uitloopgebied

Bijlage 2

Nadere effectbeoordeling Das

INLEIDING

Uit de quickscan natuurwetgeving komt naar voren dat nader onderzoek naar de Das noodzakelijk is, om de huidige status van de aangetroffen burcht en het leefgebied vast te stellen. Dit onderzoek is uitgevoerd in april 2012. De resultaten van dit onderzoek zijn opgenomen in de notitie "Resultaten onderzoek das Avantis" (kenmerk 076377038:0.6). In deze rapportage was een korte beoordeling gedaan van de effecten van de bestemmingsplanherziening op de Das. Deze effectbeoordeling was gebaseerd op de oude versie van de bestemmingsplanherziening (d.d. 29 februari 2012). In voorliggende nadere effectbeoordeling worden, op basis van de resultaten van dit onderzoek, de effecten van de nieuwste versie van de bestemmingsplanherziening (d.d. 23 april 2012) op de Das getoetst aan de Flora- en faunawet.

HUDIG VOORKOMEN DAS

De huidige verspreiding van de Das in en rond het plangebied is samengevat als volgt:

- De burcht in het bos aan de westzijde van het Avantis-terrein betreft een bijburcht, die op dit moment niet actief is belopen, maar wel actief belopen was in 2011. Het gaat dus om een onregelmatig bewoonde bijburcht.
- De kraam- en hoofdburcht ligt ten oosten van het Avantis terrein op Duits grondgebied. Deze burcht ligt op circa 600 meter afstand van het plangebied, waarbinnen de bestemmingsplanwijziging plaatsvindt.
- Het is aannemelijk dat de bijburcht op Avantis behoort bij deze dassenfamilie, gelet op de topografie en omvang van het leefgebied (gelegen binnen het uitloopgebied) en de aangetroffen sporen en wissels.
- Het gehele Avantis-terrein maakt deel uit van het actuele leefgebied van de Das. Het preferente leefgebied ligt voor een klein deel (naar schatting 10% van het areaal) op het oostelijke en Duitse deel van het bedrijventerrein Avantis. Het Nederlandse deel van het bedrijventerrein ligt niet in het preferente of secundaire leefgebied, maar in het uitloopgebied. Binnen de (theoretische) cirkel van het uitloopgebied (1500 meter rondom de burcht) beslaat het Nederlandse deel van Avantis hooguit 5 tot 10% van het totale areaal van het leefgebied van de Das.

EFFECTBESCHRIJVING

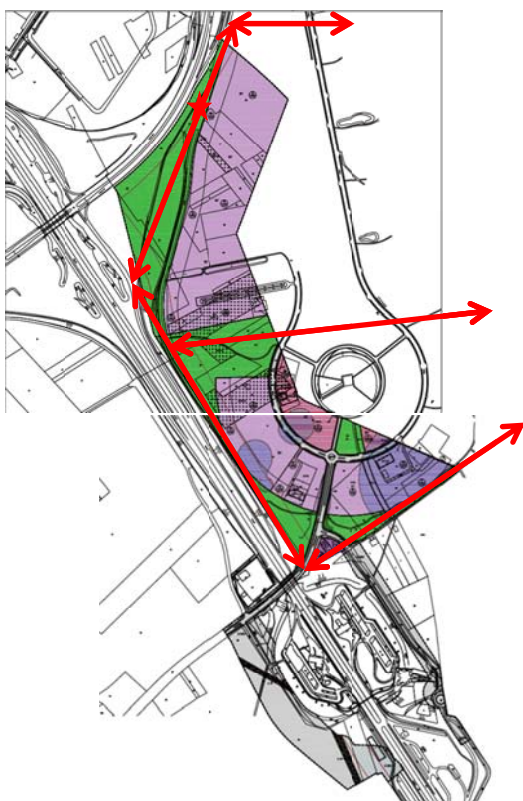
De realisatie van de nieuwste versie van de bestemmingsplanherziening (d.d. 23 april 2012) leidt tot de volgende effecten op het leefgebied van de Das:

Effecten op burcht

Het bestaande bos met de hierin aanwezige bijburcht van de Das blijft intact. Wel kunnen de activiteiten op het bedrijventerrein leiden tot verstoringseffecten op de bijburcht door menselijke activiteiten en verlichting.

Effecten op verbindingen tussen leefgebieden

In de nieuwe versie van de bestemmingsplanherziening wordt een groot aaneengesloten vlak bestemd als bedrijventerrein. Daarmee verdwijnt het bestaande foerageergebied wat tevens dient als zone waardoor migratie en uitwisseling tussen deelpopulaties mogelijk is. Ten opzichte van het oorspronkelijke bestemmingsplan verdwijnen de geplande landschappelijke groenstroken. Het verdwijnen van het bestaande foerageergebied leidt tot een aantasting van de migratiemogelijkheden binnen het leefgebied van de Das. Het bestaande bos en de brede - reeds ingerichte - groenzone in het midden van het plangebied blijven gehandhaafd, en aan de zuidzijde van het plangebied wordt een groenstrook toegevoegd. Een duurzame uitwisseling tussen de deelpopulaties blijft mogelijk wanneer de natuurwaarden binnen de als Groen bestemde terreindelen behouden en onaangetast blijven, en deze terreindelen geschikt worden gemaakt als migratieroutes voor de Das. De beoogde migratieroutes zijn weergegeven in figuur 3.

Effecten op leefgebied

Ter plaatse van de landbouwpercelen die zijn bestemd als bedrijventerrein verdwijnt foerageergebied van de Das, dat onderdeel uitmaakt van het uitloopegebied. Het primaire leefgebied van de Das, dat is gelegen binnen een zone van ca. 500 meter rondom de hoofdburchten van de Das in Duitsland, blijft echter duurzaam in stand en is in de huidige situatie van goede kwaliteit, mede vanwege de compensatiemaatregelen die zijn getroffen in het kader van het oorspronkelijke bestemmingsplan uit 1997. Destijds is namelijk in dit kader 40 hectare compensatiegebied gerealiseerd in de "Horbacher Börde". Dit gebied is gelegen ten zuiden en oosten van het Avantis-terrein en is bestemd als leefgebied voor de Hamster en tevens geschikt voor alle andere fauna, waaronder de Das, die op het terrein van Avantis aanwezig waren. Deze compensatiegebieden zijn volgens een beslissing van Gedeputeerde Staten van Limburg (1997) tevens afdoende bevonden voor de Das. Deze compensatiegebieden worden jaarlijks gemonitord en zijn al in de jaren 1997 t/m 2000 volledig aangelegd en worden jaarlijks aan de hand van de uitkomsten van deze onderzoeken aangepast. Uit deze monitoringsrapporten maken we op dat deze compensatiegebieden geschikt zijn als foerageergebied voor de Das.

Aangezien dit primaire leefgebied in stand blijft, kan de gunstige staat van instandhouding van de betreffende populatie worden gegarandeerd. Het verdwijnen van het deel van het uitloopegebied als gevolg van de realisatie van het bedrijventerrein leidt daarnaast tot een afname van hooguit 5-10% van het totale areaal van het leefgebied van de Das. Om die reden leidt het verdwijnen van dit deel van het uitloopegebied niet tot aantasting van de gunstige staat van instandhouding van de populatie. Mitigerende maatregelen hiervoor zijn om die reden niet noodzakelijk.

EFFECTBEOORDELING

De Das is zwaar beschermd in het kader van tabel 3 van de Flora- en faunawet. Dit betekent in eerste instantie dat voorkomen moet worden dat de verbodsartikelen van de Flora- en faunawet worden overtreden (zie onderstaand kader).

De bestemmingsplanherziening leidt voor de Das mogelijk tot overtreding van de volgende verbodsartikelen:

- Artikel 10, als gevolg van verstoring van dassen en dassenburchten.
- Artikel 11, als gevolg van aantasting van het functioneren van het huidige leefgebied.

De overtreding van deze verbodsbepalingen kan worden voorkomen door het nemen van mitigerende maatregelen. Deze maatregelen zijn in de volgende paragraaf toegelicht.

VERBODSARTIKELEN FLORA- EN FAUNAWET

Artikel 8. Het is verboden planten, behorende tot een beschermde inheemse plantensoort, te plukken, te verzamelen, af te snijden, uit te steken, te vernielen, te beschadigen, te ontwortelen of op enigerlei andere wijze van hun groeiplaats te verwijderen.

Artikel 9. Het is verboden dieren, behorende tot een beschermde inheemse diersoort, te doden, te verwonden, te vangen, te bemachtigen of met het oog daarop op te sporen.

Artikel 10. Het is verboden dieren, behorende tot een beschermde inheemse diersoort, opzettelijk te verontrusten.

Artikel 11. Het is verboden nesten, holen of andere voortplantings- of vaste rust- of verblijfplaatsen van dieren, behorende tot een beschermde inheemse diersoort, te beschadigen, te vernielen, uit te halen, weg te nemen of te verstoren.

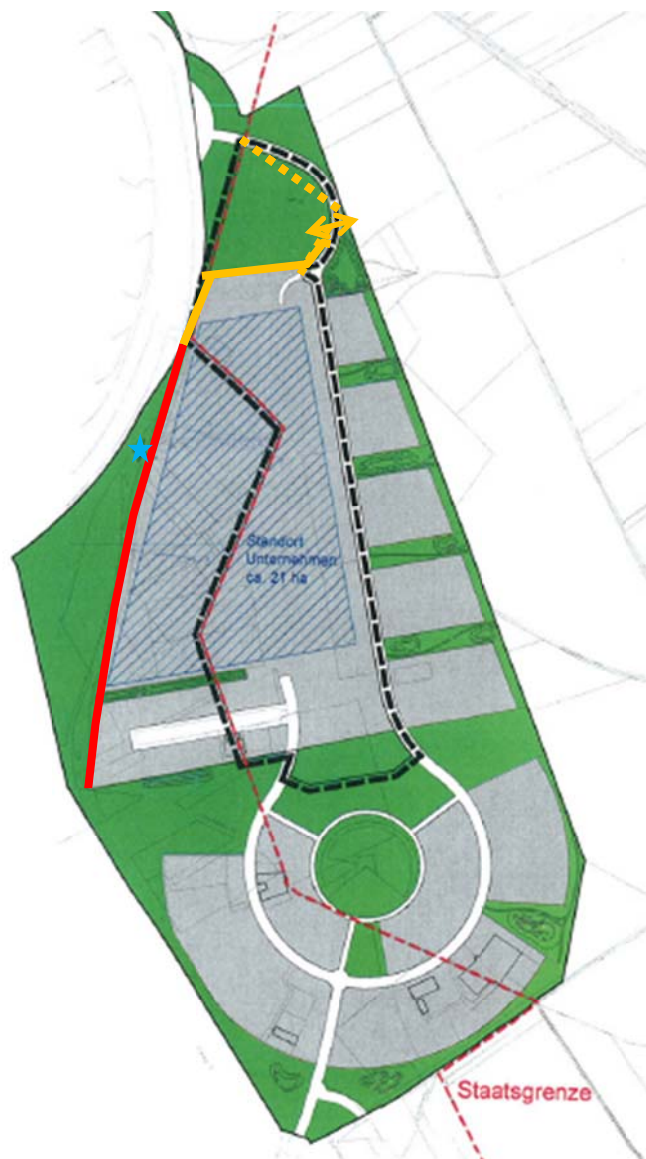
Artikel 12. Het is verboden eieren van dieren, behorende tot een beschermde inheemse diersoort, te zoeken, te rapen, uit het nest te nemen, te beschadigen of te vernielen.

MITIGERENDE MAATREGELEN

Om te voorkomen dat de verbodsartikelen artikel 10 en 11 van de Flora- en faunawet worden overtreden dienen de volgende maatregelen te worden opgenomen in het Bestemmingsplan en worden uitgevoerd:

- Behoud van de bestaande bijburcht en voorkómen van aantasting van de natuur- en landschapswaarden binnen de als Groen bestemde delen van het plangebied.
- Verstoring van de bijburcht als gevolg van menselijke activiteiten en verlichting dient voorkomen worden door de volgende mitigerende maatregelen:
 - Het plaatsen van een afschermende groene wal met struikbeplanting langs het bedrijventerrein aan de zijde van de burcht. De struikbeplanting dient groenblijvende planten te bevatten zoals Hulst. De afmeting van de wal dient minimaal 2 meter hoog en 10 meter breed te zijn. De locatie van de betreffende groene wal is in figuur 5 weergegeven.
 - Het gebruiken van afgeschermd verlichting, die geen uitstraling heeft naar de percelen met de bestemming Groen.
- De migratiemogelijkheden binnen het leefgebied dienen gewaarborgd te worden door de volgende mitigerende maatregelen
 - De afschermende groenstrook langs het bedrijventerrein aan de zijde van de bijburcht in te richten met natuurlijke beplanting en door te trekken tot aan de noordzijde van het plangebied. Deze strook dient minimaal 10 meter breed te zijn, zodat deze kan fungeren als migratiestrook voor de Das. De Das kan op deze wijze via de noordzijde van het plangebied zich verspreiden naar de overige delen van het leefgebied.
- Om te zorgen dat de migratie van de Das naar de andere delen van het leefgebied op Duits grondgebied gewaarborgd is, en daarmee overtreding van artikel 11 van de Flora- en faunawet wordt voorkomen, adviseren wij om in de voorliggende bestemmingsplanherziening de volgende voorwaarden op te nemen voor de bestemmingsplanherziening van het Duitse deel van het bedrijventerrein:
 - Een voortzetting van de groene wal langs het bedrijventerrein tot aan de noordzijde van het bedrijventerrein op Duits grondgebied.
 - Aanleg van – voor de Das geschikte - faunapassage onder de weg aan de noordzijde van het plangebied.
 - Aanleg van geleidende beplanting en dassenwerende rasters aansluitend aan de aan te leggen faunapassage aan de noordzijde van het plangebied.

In figuur 4 staan de mitigerende maatregelen op kaart weergegeven. We adviseren om bovenstaande maatregelen nader te concretiseren en detailleren in een mitigatieplan, zodat de gewaarborgd is dat de maatregelen goed worden uitgevoerd.

Figuur 4 Mitigerende maatregelen ten behoeve van de das:

Legenda:

— Aan te leggen groene wal langs het bedrijventerrein, die dient als migratiezone voor de Das en als buffer tegen verstoring van de bijburcht.

★ Locatie bestaande bijburcht

Op te nemen in de bestemmingsplanherziening voor het Duitse deel van het bedrijventerrein:

↔ Aan te leggen faunapassage die geschikt is voor de Das

— Aan te leggen geleidende beplanting

■ ■ Aan te leggen dassenwerende rasters aansluitend aan de faunapassage

**JURIDISCHE GEVOLGEN IN HET KADER VAN DE OUDE ONTHEFFING
NATUURBESCHERMINGSWET**

Ten behoeve van het oorspronkelijke bestemmingsplan uit 1997 is destijds een ontheffing verleend voor artikel 25 van de (oude) Natuurbeschermingswet, ten behoeve van de Das en de Hamster. Het betreft de ontheffing met nummer FEF27/12/5/97/0289.

In deze paragraaf wordt uiteengezet wat de gevolgen zijn van deze ontheffing voor een eventuele procedure in het kader van de Flora- en faunawet voor de Das, in het kader van de huidige Bestemmingsplanherziening. Aangezien de Hamster niet meer voorkomt in het plangebied vanwege de ongeschiktheid van het gebied voor deze soort, en de vereiste compensatiemaatregelen reeds zijn uitgevoerd en goed functioneren voor de Hamster (bron: Raskin, 2012), is een juridische analyse van de bestaande Natuurbeschermingsontheffing voor deze soort niet relevant. Om die reden wordt in deze beschouwing de Hamster buiten beschouwing gelaten.

Geldigheidsduur ontheffing

De ontheffing met betrekking tot de Das is verleend op basis van artikel 25 van de Natuurbeschermingswet. Dit artikel is komen te vervallen bij de inwerkingtreding van de Flora- en faunawet in 2002. Een vergelijkbaar artikel is opgenomen in artikel 75 van de Flora- en faunawet. Voorts blijkt uit artikel 114 van de Flora- en faunawet (Overgangsbepalingen) dat een ontheffing ingevolge artikel 25 van de Natuurbeschermingswet van kracht blijft voor de betreffende geldigheidstermijn voor de eerder verleende ontheffingen.

In de betreffende ontheffing voor de Das en Hamster is geen datum opgenomen waaruit blijkt wanneer de geldigheid verloopt. De suggestie wordt gewekt dat het voor onbepaalde tijd is. Dat blijkt onder meer uit de verplichting om te blijven monitoren en hier elke 5 jaar verslag van te doen aan het bevoegd gezag. Echter, in de slotvoorwaarden staat vermeld 'de vergunning- en ontheffinghouder dient deze vergunning en ontheffing binnen 14 dagen na afloop van de geldigheidstermijn terug te zenden aan LASER etc'. Daaruit kan worden afgeleid dat er toch sprake is van een beperkte geldigheidstermijn. Dit strookt ook met de vergunning zelf die geheel is afgestemd op het mogen verplaatsen van Das, Hamster en hun burchten naar compensatiegebieden. Het betreffende compensatieplan gaat uit van een eenmalige ingreep. Daarbij is het overigens onduidelijk of het voor de Das daadwerkelijk noodzakelijk was om gebruik te maken van de ontheffing. De relevantie van de betreffende ontheffing (verplaatsing van de Das) is evenwel komen te vervallen. Immers, de ontheffing is geheel gericht op het verplaatsing en de daarbij horende consequenties (dus inrichting van nieuw leefgebied). Er is nadrukkelijk geen ontheffing verleend voor het aantasten van bestaand leefgebied van de Das. Voor de Das is de oude ontheffing dus niet meer relevant.

Huidige procedure in het kader van de Flora- en faunawet, in relatie tot oude ontheffing

Onder voorwaarde dat de nieuwe dassenburcht (bijburcht) op het Nederlandse deel van het bedrijventerrein behouden blijft en de uitwisselingsmogelijkheden met de hoofdburcht in Duitsland in stand blijven, is geen sprake van overtreding van de Flora- en faunawet (zie ook de mitigerende maatregelen in de vorige paragraaf). Daarbij dient bedacht te worden dat binnen Nederland geen primair leefgebied verloren gaat van de betreffende dassenclan. Door concrete voorwaardelijke bepalingen met mitigatiemaatregelen op te nemen binnen het bestemmingsplan kunnen juridisch-planologisch voldoende garanties worden gegeven dat geen Dassen en dassenburchten worden verstoord (artikel 10 Flora- en faunawet) en het functioneren van huidige leefgebied niet wordt aangetast (artikel 11 Flora- en faunawet). Vanuit die optiek is er geen nieuwe ontheffing noodzakelijk. Indien niet aan deze voorwaarden voor de Das wordt voldaan, zal een ontheffingsprocedure moeten worden doorlopen in het kader van de Flora- en faunawet. Daarbij geldt de huidige situatie als referentie voor de toetsing en beoordeling en niet de situatie in 1998. Dat betekent ook dat juridisch geen gebruik kan worden gemaakt van de compensatiemaatregelen die reeds getroffen zijn voor de Hamster (en waar dus allerlei akkersoorten – waaronder de Das – profiteren). De ontheffing van de Natuurbeschermingswet is namelijk niet meer relevant, zie vorig punt. In dit kader dient nog vermeld te worden dat er toentertijd geen ontheffing is verleend voor het aantasten van leefgebied.

Juridische gevolgen in het kader van de Duitse wet- en regelgeving

De Das is in Duitsland niet specifiek beschermd. Alleen bijlage 3 van de Conventie van Bern is specifiek van toepassing. Dat betekent dat de gunstige staat van instandhouding van de soort niet gedrang mag komen. De soort is verder bejaagbaar van 1 augustus tot en met 31 oktober. Buiten deze periode geldt de algemene bescherming – vergelijkbaar met de algemene zorgplicht vanuit de Flora- en faunawet - vanuit de genoemde conventie, zoals geïmplementeerd in de Tierschutzgesetz en de Bundesjagdgesetz. Vanuit het Bundesnaturschutzgesetz wordt tevens aangegeven dat gecompenseerd dient te worden indien natuur- en landschapswaarden worden aangetast. Daarnaast dient rekening te worden gehouden met Nederlandse wetgeving vanuit het uitgangspunt van 'goede nabuurschap'. De betreffende dassenclan – met een burcht op Duits grondgebied - houdt zich niet aan de landsgrenzen en gebruikt ook Nederlands grondgebied om te foerageren en te verblijven (bijburcht). Wij zijn van mening dat voor deze dassenclan vanuit de ruimtelijke ingreep op Nederlands grondgebied de Flora- en faunawet in acht moet worden genomen. Daarbij dient het functioneren van het totale leefgebied – dus zowel in Nederland als in Duitsland – te blijven functioneren. Om aan dit voorzorgsbeginsel te voldoen moeten in het kader van de bestemmingsplanherziening voorwaardelijke bepalingen worden opgenomen die het functioneren van het totale leefgebied garanderen. Deze bepalingen behelzen het garanderen van het behoud van de nieuwe dassenburcht (bijburcht) op het Nederlandse deel van het bedrijventerrein en de uitwisselingsmogelijkheden met de hoofdburcht in Duitsland (zie vorig punt en de mitigerende maatregelen in de vorige paragraaf).

CONCLUSIE

De realisatie van de bestemmingsplanherziening leidt tot verstoring van de bijburcht, aantasting van de migratiemogelijkheden binnen het leefgebied van de Das, en tot het verdwijnen van een deel van het uitloopgebied van de Das. De effecten van verstoring en aantasting van de migratiemogelijkheden kunnen voorkomen worden door het nemen van de voorgestelde mitigerende maatregelen. Door het verdwijnen van het deel van het uitloopgebied komt het functioneren van het leefgebied niet in gevaar, aangezien het primaire leefgebied niet wordt aangetast als gevolg van de ontwikkeling van het bedrijventerrein. Daarbij is als uitgangspunt aangehouden dat de als Groen bestemde delen onaangetast blijven, de burcht behouden blijft en de migratiefunctie van het plangebied in tact blijft. Indien de aanbevolen mitigerende maatregelen worden opgenomen in de bestemmingsplanherziening en goed worden uitgevoerd, dan is er geen sprake van overtreding van de Flora- en faunawet en is een ontheffingsprocedure niet aan de orde. Tevens kunnen in dat geval overtredingen in het kader van de Conventie van Bern en de relevante Duitse wet- en regelgeving worden uitgesloten.

Bijlage 3

Resultaten aanvullend onderzoek Levendbarende hagedis en beschermde planten

INLEIDING

Uit de quickscan natuurwetgeving komt naar voren dat nader onderzoek naar de Levendbarende hagedis en beschermde planten noodzakelijk is. Dit hoofdstuk beschrijft de resultaten van dit onderzoek.

METHODIEK

Het onderzoek naar de Levendbarende hagedis en beschermde planten is uitgevoerd door een ecooloog van ARCADIS, op 31 mei en 5 juni 2012 in de ochtend. De weersomstandigheden waren op 31 mei half bewolkt met zonnige perioden, opwarmend naar 17 °C, en op 5 juni stapelwolken met zon, 12 - 18 °C.

VAATPLANTEN

Ten aanzien van vaatplanten konden enkel de niet gemaaide terreindelen volledig worden geïnspecteerd. Enkele terreindelen waren reeds gemaaid in verband met de benutting van percelen voor het wielerevenement 'Limburgs Mooiste' en in verband met regulier agrarische grasoogst. Het voorjaarsaspect van beschermde soorten is tijdens dit onderzoek niet volledig in beeld gebracht. De inspectie is echter wel afdoende voor een complete indruk betreffende het voorkomen van beschermde vaatplanten binnen het bestemmingsplangebied. De niet gemaaide, als bloemrijk grasland beheerde, terreindelen, wegbermen en perceelranden zijn systematisch in banen van maximaal 15 meter belopen en onderzocht.

LEVENDBARENDE HAGEDIS

Regulier worden ten behoeve van de Levendbarende hagedis circa 3 bezoekrondes uitgevoerd, verdeeld over enkele maanden in het voorjaar en de zomer om de soort vast te stellen en om inzicht te krijgen in de populatieomvang. Aangezien de opzet van dit onderzoek het vaststellen is van de aan- of afwezigheid van de soort, zijn twee inspecties op zonnige en warme dagen afdoende inspanning om met afdoende trefkans de aan- of afwezigheid van de soort vast te kunnen stellen. In een tijdsbestek van twee weken zijn twee veldrondes uitgevoerd op optimale dagen (relatief koele nachten met opwarming en zon in de ochtend) om opwarmende en zonnende hagedissen waar te kunnen nemen. Hierbij zijn in het gebied aanwezige stenen, boomstronken en zwerfval geïnspecteerd op schuilende dieren.

RESULTATEN

BESCHERMDE VAATPLANTEN

Verspreiding beschermde vaatplanten

In de als bloemrijk grasland beheerde terreindelen is de **Veldsalie** op meerdere plaatsen aangetroffen. Deze soort is beschermd in het kader van tabel 2 Flora- en faunawet. De graslanden liggen in het zuid-oostelijk deel van het Avantis terrein, ter hoogte van het bedrijf Solares en de landsgrens met een veldweg en akkerpercelen. De soort komt in bijna alle percelen in lage dichtheden voor. In enkele nog niet gemaaide bermen langs als Bedrijventerrein bestemde percelen komt de Veldsalie eveneens voor. Tevens is Veldsalie waargenomen in een strook als Bedrijventerrein bestemd terrein welke in de oorspronkelijke verkaveling toegewezen en ingericht is als groengebied.

Een andere beschermde soort die vooral langs de nog niet gerealiseerde snelweg oprit voorkomt is **Grote kaardenbol** (tabel 1 Flora- en faunawet).

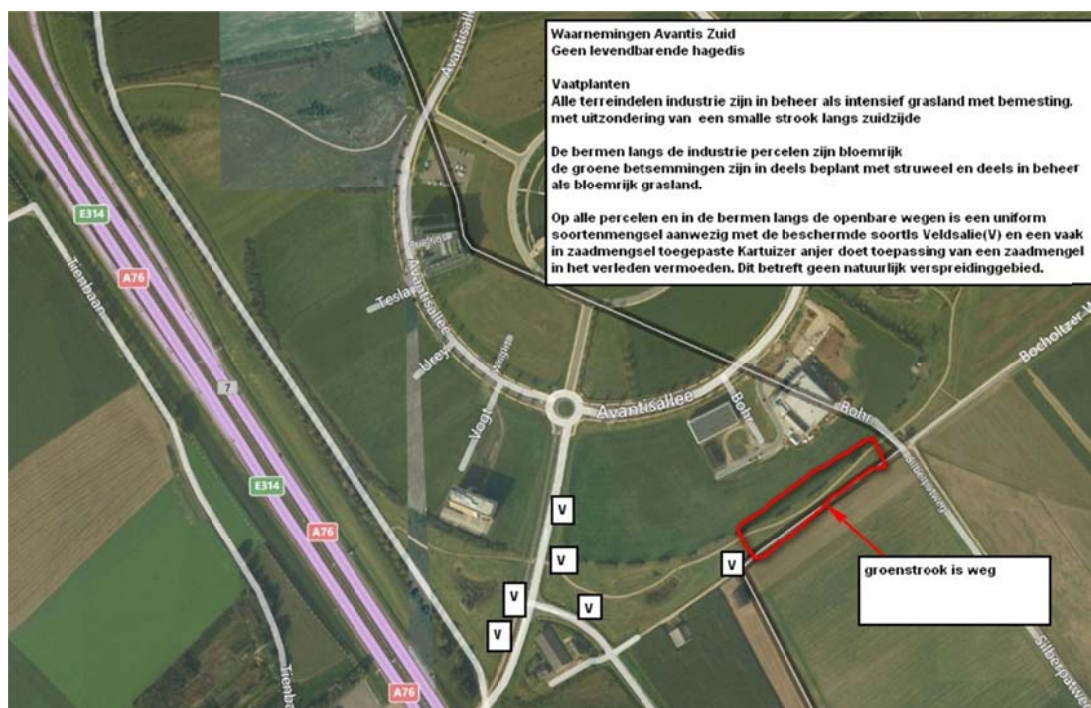
Er zijn geen overige beschermde vaatplanten waargenomen binnen het plangebied.

In de plantensamenstelling is enige uniformiteit vastgesteld. Tezamen met het voorkomen van Kartuizer anjer (welke niet van nature in de regio voorkomt maar vaak in zaadmengsels zit), lijkt dit het gevolg van de toepassing van een bloemrijk grasmengsel.

LEVENDBARENDE HAGEDIS

Verspreiding Levendbarende hagedis

Er zijn geen Levendbarende hagedissen waargenomen binnen het plangebied. Ter controle is langs de noordelijk gelegen spoorlijn (Miljoenenlijntje) een inspectie uitgevoerd op activiteit van de soort. Langs de spoorlijn is de soort bekend. Op beide onderzoeksdagen is langs het spoor wel levendbarende hagedis vastgesteld. Op basis van deze bevindingen kan uitgesloten worden dat het plangebied op dit moment primair leefgebied is voor de Levendbarende hagedis.

Figuur 5 Locatie groeiplaatsen Veldsalie in het Avantis-terrein

OVERIGE BESCHERMDE SOORTEN

Ten zuiden van de voorziene aansluiting op de snelweg zijn verblijfssporen van **Das** aanwezig met een belopen dassenwissel door een aldaar gelegen holle weg. Het als verkeer /wegverkeer bestemde gebied is daarmee actueel leefgebied van de Das. Binnen de begrenzing is geen burcht of hol van de Das aangetroffen.

Daarnaast is er in het zuidelijk deel van het plangebied dat als Verkeer bestemd is, een poel aangetroffen waarin larven van de **Gewone pad** zijn aangetroffen. Deze soort is beschermd in het kader van tabel 1 van de Flora- en Faunawet.

EFFECTBEOORDELING EN MITIGERENDE MAATREGELEN

Veldsalie

In het zuidoostelijk deel van het plangebied is op meerdere plaatsen de Veldsalie aangetroffen. Deze soort is beschermd in het kader van tabel 2 van de Flora- en faunawet. De meeste groeiplaatsen van Veldsalie zijn aangetroffen in de delen die bestemd zijn als Groen. Daarnaast zijn een aantal groeiplaatsen aangetroffen in delen die als Bedrijventerrein zijn bestemd. Om te waarborgen dat de standplaatsen van deze soorten niet worden aangetast, dienen de volgende maatregelen te worden genomen:

- Handhaven van het bestaande beheer van het gebied dat bestemd is als Groen. Dit houdt in dat er regulier gemaaid wordt en dat er geen bemesting wordt toegepast.
- Voorkómen van aantasting van de standplaatsen door bedrijfsactiviteiten in de omgeving;
- Voorkómen van het gebruik van de Groen bestemde percelen voor opslag van materieel en gebruik ten behoeve van het bedrijventerrein en alle andere activiteiten die de standplaatsen van deze soort kunnen aantasten.

Indien aantasting van de standplaats van Veldsalie niet voorkomen kan worden, wat betreft de standplaatsen in het als Bedrijventerrein bestemde terrein, dan dienen de volgende maatregelen te worden genomen. Deze maatregelen dienen te worden uitgevoerd volgens een Gedragscode die is goedgekeurd door het ministerie van EL&I. Een bruikbare gedragscode betreft de Gedragscode Bouwen Nederland.

- Vooraf aan de ontwikkeling van het gebied: inspectie van het terrein door een daartoe deskundige ecooloog, om de locatie van de standplaatsen van Veldsalie vast te stellen.
- Verplaatsing van de groeiplaatsen van Veldsalie naar aangrenzend geschikt biotoop, waar het duurzaam voortbestaan van de soort is gewaarborgd.

Grote Kaardenbol (tabel 1 Flora- en faunawet)

Grote Kaardenbol is beschermd in het kader van tabel 1 Flora- en faunawet. Dit betekent dat hiervoor vrijstelling geldt van artikel 75 Flora- en faunawet. Wel is de Algemene Zorgplicht (artikel 2 Flora- en faunawet) van toepassing op deze soort. In dit kader dient getracht te worden de standplaats van de soort te behouden en verstoring te voorkomen. Overige inspanningen zijn niet nodig, omdat de landelijke staat van instandhouding van de soort niet in het geding komt.

Levendbarende hagedis

De Levendbarende hagedis is niet aangetroffen in het plangebied. Op basis van de bevindingen is uitgesloten dat het plangebied op dit moment primair leefgebied is voor de Levendbarende hagedis. Mitigerende maatregelen zijn om die reden niet noodzakelijk.

Das

Door realisatie van de als verkeer bestemde percelen verdwijnt een deel van het actuele leefgebied van de Das. Uit de beschikbare bronnen blijkt dat dit geen primair leefgebied van de Das betreft. Daarnaast functioneert het primaire leefgebied dusdanig goed, mede dankzij de compensatiegebieden die ten behoeve van het oorspronkelijke bestemmingsplan zijn gerealiseerd, dat de gunstige staat van instandhouding van de populatie van de Das kan worden gegarandeerd (zie ook de nadere effectbeoordeling voor de Das). Aanvullende mitigerende maatregelen voor de Das zijn om die reden niet noodzakelijk.

Gewone pad

In het als verkeer bestemde gebied aan de zuidzijde van het plangebied is een poel aangetroffen met larven van de Gewone pad. Deze soort is beschermd in het kader van tabel 1 van de Flora- en faunawet. Dit betekent dat hiervoor vrijstelling geldt van artikel 75 Flora- en faunawet. Wel is de Algemene Zorgplicht (artikel 2 Flora- en faunawet) van toepassing op deze soort. In dit kader dienen de volgende maatregelen te worden genomen voor deze soort:

- Indien in het kader van de werkzaamheden de poel moet worden gedempt, dan dient dit te gebeuren buiten het voortplantingsseizoen van de soort (maart t/m juli).
- Vooraf aan het dempen dient de poel te worden gecontroleerd op eventueel aanwezige amfibieën in of in de bodem van de vijver (i.v.m. o.a. winterslaap). De aanwezige amfibieën dienen te worden verplaatst in de directe omgeving van het plangebied in een geschikt habitat.

We adviseren om bovenstaande maatregelen nader te concretiseren en detailleren in een mitigatieplan, zodat de gewaarborgd is dat de maatregelen goed worden uitgevoerd.

CONCLUSIE

Tijdens het veldonderzoek zijn (sporen van) de volgende beschermde soorten aangetroffen: Veldsalie, Grote Kaardenbol, Das en Gewone pad. Wanneer de maatregelen, zoals opgenomen in de vorige paragraaf, worden overgenomen in het Bestemmingsplan en goed worden uitgevoerd, dan is een ontheffingsprocedure in het kader van de Flora- en faunawet niet noodzakelijk.

Bijlage 4 Bronnenlijst

- Buggenum et al., 2009. Herpetofauna van Limburg – Verspreiding en ecologie van amfibieën en reptielen in de periode 1980-2008.
- Hustings et al., 2006. Avifauna van Limburg.
- Huizenga et.al, 2010. Zoogdieren van Limburg – verspreiding en ecologie in de periode 1980-2007.
- Müskens, G., 2010. Mitigatieplan hamster Kerkrade-Locht. Alterra Wageningen UR.
- Krekels, R., Dorenbosch, M. & Van Kessel, N., 2010. Flora- en fauna-onderzoek Buitenring Parkstad Limburg (BPL). Natuurbalans-Limes Divergens, december 2010.
- Ministerie van LNV, 1997. Toekenningsbrief aanvraag (FEF27) vergunning ex-artikel 21 Vogelwet en ontheffing ex-artikel 25 Natuurbeschermingswet. LASER Regio Zuidoost, Roermond, 6 augustus 1998.
- Raskin Umweltplanung und Umweltberatung GbR, 2012. Umsetzungskontrolle der externen Kompensation für das grenzüberschreitende Gewerbegebiet Aachen-Heerlen im Jahr 2011.
- Raskin Büro für Landschaftsplanung und angewandte Ökologie, 2009. Effizienzkontrolle der externen Kompensation für das grenzüberschreitende Gewerbegebiet Aachen-Heerlen im Jahr 2008.
- Raskin Büro für Landschaftsplanung und angewandte Ökologie, 2007. Effizienzkontrolle der externen Kompensation für das grenzüberschreitende Gewerbegebiet Aachen-Heerlen im Jahr 2007.
- Schulz, I. & Van Heukelom, W., 1993. Grensoverschrijdend bedrijventerrein Aken-Heerlen. Landschapsecologisch vooronderzoek voor de ontwikkelingsstudie. Landschaftsplanungsbüro Inge Schulz & W. van Heukelom- Tuin- en landschapsarchitect BNS.
- Website Provincie Limburg: [http://www.limburg.nl/Beleid/Natuur en Landschap/Natuurgegevens](http://www.limburg.nl/Beleid/Natuur_en_Landschap/Natuurgegevens).
- Website Ministerie van EL&I: <http://www.synbiosys.alterra.nl/natura2000/>.

Bijlage 5

Wettelijk kader Flora- en faunawet

Inleiding

De Flora- en faunawet (2002) regelt de bescherming van in het wild voorkomende planten en dieren. In de Flora- en faunawet zijn de soortbeschermingsbepalingen uit de Europese Vogel- en Habitatrichtlijn geïmplementeerd. In de wet is onder meer bepaald dat beschermde dieren niet gedood, gevangen of verontrust mogen worden en beschermde planten niet geplukt, uitgestoken of verzameld (algemene verbodsbepalingen, artikelen 8 t/m 12). Bovendien dient iedereen voldoende zorg in acht te nemen voor alle in het wild levende planten en dieren (algemene zorgplicht, artikel 2). Daarnaast is het niet toegestaan om de directe leefomgeving van soorten, waaronder nesten en hollen, te beschadigen, te vernielen of te verstoren.

De Flora- en faunawet heeft belangrijke consequenties voor ruimtelijke plannen. De interpretatie van de wet is in 2009 aangescherpt. Deze aanscherping is in onderstaande uitleg opgenomen.

Algemene zorgplicht

In het kader van de Flora- en faunawetgeving geldt dat alle dieren en planten een zekere mate van bescherming genieten, omdat hun bestaan op zichzelf waardevol is, zonder te kijken welk nut de dieren en planten voor de mens kunnen hebben. Dit wordt de intrinsieke waarde genoemd. Vanuit deze intrinsieke waarde is de algemene zorgplicht als vorm van “basisbescherming” opgenomen (artikel 2). Hierin staat dat iedereen voldoende zorg in acht dient te nemen voor de in het wild levende dieren en planten en hun leefomgeving. Ook mag men het welzijn van dieren niet onnodig aantasten en dieren onnodig laten lijden. De algemene zorgplicht geldt voor alle in het wild levende dier- en plantensoorten, ook voor de soorten die niet als beschermde soort aangewezen zijn onder de Flora- en faunawet.

Het is een aanvulling op de algemene verbodsbepalingen die uitsluitend betrekking hebben op beschermde soorten. Het artikel biedt de mogelijkheid om op te treden tegen ongewenste handelingen jegens beschermde dieren en planten, welke niet nadrukkelijk in één van de verbodsbepalingen zijn genoemd. Activiteiten kunnen zo nodig door de Algemene Inspectiedienst (AID) worden stilgelegd.

Verbodsbepalingen

De algemene verbodsbepalingen zijn handelingen die het voortbestaan van planten en diersoorten mogelijk in gevaar brengen. Deze verbodsbepalingen vormen een belangrijk onderdeel van de Flora- en faunawet. Deze verboden zorgen ervoor dat in het wild levende soorten zoveel mogelijk met rust worden gelaten. De belangrijkste, voor ruimtelijke plannen relevante wettelijke bepalingen staan hieronder genoemd.

ALGEMENE VERBODSBEPALINGEN FLORA- EN FAUNAWET (ARTIKEL 8 T/M 12)

Artikel 8. Het is verboden planten, behorende tot een beschermde inheemse plantensoort, te plukken, te verzamelen, af te snijden, uit te steken, te vernielen, te beschadigen, te ontwortelen of op enigerlei andere wijze van hun groeiplaats te verwijderen.

Artikel 9. Het is verboden dieren, behorende tot een beschermde inheemse diersoort, te doden, te verwonden, te vangen, te bemachtigen of met het oog daarop op te sporen.

Artikel 10. Het is verboden dieren, behorende tot een beschermde inheemse diersoort, opzettelijk te verontrusten.

Artikel 11. Het is verboden nesten, hollen of andere voortplantings- of vaste rust- of verblijfplaatsen van dieren, behorende tot een beschermde inheemse diersoort, te beschadigen, te vernielen, uit te halen, weg te nemen of te verstoren.

Artikel 12. Het is verboden eieren van dieren, behorende tot een beschermde inheemse diersoort, te zoeken, te rapen, uit het nest te nemen, te beschadigen of te vernielen.

Artikel 13. Het is verboden planten of producten van planten, of dieren dan wel eieren, nesten of producten van (beschermde) dieren te koop te vragen, te kopen of te verwerven, ten verkoop voorhanden of in voorraad te hebben, te verkopen of ten verkoop aan te bieden, te vervoeren, ten vervoer aan te bieden, af te leveren, te gebruiken voor commercieel gewin, te huren of te verhuren, te ruilen of in ruil aan te bieden, uit te wisselen of tentoon te stellen voor handelsdoeleinden, binnen of buiten het grondgebied van Nederland te brengen of onder zich te hebben.

Vrijstelling en ontheffing

Bij ruimtelijke plannen, met mogelijke gevolgen voor beschermde planten en dieren, is het verplicht om vooraf te toetsen of deze kunnen leiden tot overtreding van algemene verbodsbepalingen. Wanneer dat het geval dreigt te zijn, moet onderzocht worden of maatregelen genomen kunnen worden om dit te voorkomen of om de gevolgen voor beschermde soorten te verminderen. Onder bepaalde voorwaarden geldt een vrijstelling, wordt door het ministerie van Economische Zaken, Landbouw en Innovatie goedkeuring gegeven aan de mitigerende maatregelen, of is het mogelijk van de minister ontheffing van de algemene verbodsbepalingen te krijgen voor activiteiten op het gebied van ruimtelijke ontwikkeling en inrichting.

Ten aanzien van de criteria die voor vrijstellingen en ontheffingen gelden, kunnen verschillende groepen soorten worden onderscheiden. Deze groepen worden benoemd in het “Besluit van 28 november 2000 houdende regels voor het bezit en vervoer van en de handel in beschermde dier- en plantensoorten”, kortweg genoemd “Besluit vrijstelling beschermde dier- en plantensoorten”. Dit besluit heeft de status van een AMvB. Onderstaande heeft betrekking op vrijstellingen en ontheffingen voor ruimtelijke ontwikkeling en inrichting. Voor andere activiteiten gelden andere regels.

Categorie		Ontheffing of vrijstelling bij ruimtelijke ontwikkelingen
Tabel 1	Algemene soorten	Algemene vrijstelling van de verboden 8 tot en met 12, wel zorgplicht, m.u.v. artikel 10.
Tabel 2	Overige soorten	Vrijstelling mogelijk, mits gebruik wordt gemaakt van een door de minister goedgekeurde gedragscode; anders ontheffing noodzakelijk (toetsing aan gunstige staat van instandhouding en zorgvuldig handelen). Eventueel mitigatie- en compensatieplicht. Ook kan door het ministerie een beschikking worden afgegeven waarin goedkeuring wordt gegeven voor maatregelen ter voorkoming van het overtreden van verbodsbepalingen. Deze goedkeuring heeft de vorm van een afwijzing van de ontheffingsaanvraag, m.u.v. artikel 10.

Tabel 3	Soorten van bijlage 1 van de AMvB	Voor volgens art 75 lid 6 bij AMvB aangewezen soorten geldt een zwaar beschermingsregime. Voor deze soorten geldt, ook wanneer wordt gewerkt volgens een goedgekeurde gedragscode, geen vrijstelling voor ruimtelijke ontwikkeling en inrichting. Ontheffing voor het overtreden van verbodsbepalingen kan alleen verleend worden wanneer: - er geen andere bevredigende oplossing bestaat; - er sprake is van een bij AMvB bepaald belang. Voor deze groep is per AMvB bepaald dat een ontheffing verleend kan worden (met inachtneming van het voorgaande) bij: - dwingende reden van groot openbaar belang; - ruimtelijke ontwikkeling en inrichting (zolang er geen sprake is van benutting of gewin) van de beschermde soort; - enkele andere redenen die geen verband houden met ruimtelijke ontwikkeling, zoals volksgezondheid, openbare veiligheid, voorkomen van ernstige schade; - er geen afbreuk wordt gedaan aan de gunstige staat van instandhouding van de soort; - er zorgvuldig wordt gehandeld. Ook kan door het ministerie een beschikking worden afgegeven waarin goedkeuring wordt gegeven voor maatregelen ter voorkoming van het overtreden van verbodsbepalingen. Deze goedkeuring heeft de vorm van een afwijzing van de ontheffingsaanvraag.
Tabel 3	Soorten op Bijlage IV Europese Habitatrichtlijn	Voor volgens art 75 lid 6 aangewezen soorten die voorkomen op bijlage IV van de Habitatrichtlijn geldt een zwaar beschermingsregime. Voor deze soorten geldt, ook wanneer wordt gewerkt volgens een goedgekeurde gedragscode, geen vrijstelling voor ruimtelijke ontwikkeling en inrichting. Ontheffing voor het overtreden van verbodsbepalingen kan alleen verleend worden wanneer: - er geen andere bevredigende oplossing bestaat; - er sprake is van een bij AMvB bepaald belang. Voor deze groep is bij AMvB bepaald dat een ontheffing verleend kan worden (met inachtneming van het voorgaande) bij: - dwingende reden van groot openbaar belang Nb: voor deze groep kan geen ontheffing worden verleend op basis van het belang "ruimtelijke ontwikkeling en inrichting". Volgens de AMvB kan dit wel, echter gedane uitspraken van de Afdeling Bestuursrechtspraak van de Raad van State (ABRvS) laten zien dat de AMvB op dit punt een onjuiste implementatie van de Europese Habitatrichtlijn is. - enkele andere redenen die geen verband houden met ruimtelijke ontwikkeling, zoals volksgezondheid, openbare veiligheid, voorkomen van ernstige schade; - er geen afbreuk wordt gedaan aan de gunstige staat van instandhouding van de soort; - er zorgvuldig wordt gehandeld. Ook kan door het ministerie een beschikking worden afgegeven waarin goedkeuring wordt gegeven voor maatregelen ter voorkoming van het overtreden van verbodsbepalingen.

Tabel 2 Beschermingscategorieën AMvB artikel 75 Flora- en faunawet

Ook kan door het ministerie een beschikking worden afgegeven waarin goedkeuring wordt gegeven voor maatregelen ter voorkoming van het overtreden van verbodsbepalingen.

Tabel 1 geeft aan dat voor verschillende soorten een vrijstelling geldt, wanneer werkzaamheden uitgevoerd worden volgens een door het ministerie goedgekeurde gedragscode. De Unie van Waterschappen heeft een goedgekeurde gedragscode (Unie van Waterschappen, 2005). Het Waterschap Rivierenland heeft ook een beverprotocol geschreven, ingevolge deze gedragscode (Bronsveld et al., 2010).

De gedragscode van de Unie van Waterschappen is niet van toepassing op dijkversterkingen (Unie van Waterschappen, 2005). Toepassing van deze gedragscode leidt niet tot een vrijstelling van de verbodsbepalingen voor soorten van Tabel 2. Wel is de gedragscode van toepassing op andere activiteiten als het dempen van sloten. Voor dergelijke activiteiten is in dat geval geen ontheffing vereist bij de aanwezigheid van Tabel 2-soorten.

Vogels

Vanwege de bepalingen in de Europese Vogelrichtlijn, die overgenomen zijn in de Flora- en faunawet, geldt voor vogels een afwijkend beschermingsregime. Uit recente uitspraken van de ABRvS blijkt dat de manier waarop in Nederland tot voor kort werd omgegaan met ontheffingen voor vogels in strijd is met de Europese Vogelrichtlijn. De Vogelrichtlijn staat een ontheffing alleen toe wanneer:

- Geen andere bevredigende oplossing is.
- Tevens sprake is van één van de volgende belangen:
- Bescherming van flora en fauna.
- Veiligheid van luchtverkeer.
- Volksgezondheid en openbare veiligheid.

Dit betekent dat het ministerie van EL&I voor het verstoren van broedende vogels, hun eieren of jongen slechts in uitzonderlijke gevallen ontheffing verleend voor een ruimtelijke ingreep, namelijk als voldaan is aan het bovenstaande. In de praktijk betekent dit dat voor vogels gestreefd moet worden naar het voorkomen van het overtreden van verbodsbepalingen. In veel gevallen kan overtreding van verbodsbepalingen worden voorkomen door (verstorende) werkzaamheden buiten het broedseizoen (de perioden dat het nest in gebruik is voor het broeden of grootbrengen van jongen) aan te laten vallen.

Binnen de groep van vogels zijn soorten aangewezen waarvan het nest wordt aangemerkt als een zogenaamde “vaste rust- of verblijfplaats”. Dergelijke verblijfplaatsen zijn jaarrond beschermd onder artikel 11 van de algemene verbodsbepalingen en vormen de meest streng beschermde groep. Vaste rust- en verblijfplaatsen van vogels zijn aangewezen in de “aangepaste lijst jaarrond beschermde vogelnesten” (Ministerie van LNV, 2009) en bestaan uit de categorieën van vogelsoorten opgenomen in tabel 4.

Vogels	
Categorie	Type verblijfplaatsen
Categorie 1	Vaste rust- en verblijfplaatsen; nesten die, behalve gedurende het broedseizoen als nest, buiten het broedseizoen in gebruik zijn als vaste rust- en verblijfplaats.
Categorie 2	Nesten van koloniebroeders; nesten van koloniebroeders die elk broedseizoen op dezelfde plaats broeden en die daarin zeer honkvast zijn, of afhankelijk van bebouwing of biotoop.
Categorie 3	Honkvaste broedvogels en vogels afhankelijk van bebouwing; nesten van vogels, zijnde geen koloniebroeders, die elk broedseizoen op dezelfde plaats broeden en die daarin zeer honkvast zijn, of afhankelijk van bebouwing of biotoop.
Categorie 4	Vogels die zelf niet in staat zijn een nest te bouwen; vogels die jaar in jaar uit gebruik maken van hetzelfde nest en die zelf niet of nauwelijks in staat zijn een nest te bouwen.
Categorie 5	Niet jaarrond beschermd, inventarisatie gewenst; nesten van vogels die weliswaar vaak terugkeren naar de plaats waar zij het jaar daarvoor hebben gebroed of de directe omgeving daarvan, maar die wel over voldoende flexibiliteit beschikken om, als de broedplaats verloren is gegaan, zich elders te vestigen.

Tabel 3 Beschermingscategorieën jaarrond beschermde nesten.

Of voor het (buiten het broedseizoen) wegnemen van jaarrond beschermde vaste rust- en verblijfplaatsen een ontheffing noodzakelijk is, dient te worden vastgesteld met behulp van een zogenaamde omgevingscheck. Daarnaast is de noodzaak tot een ontheffing mede afhankelijk van de mogelijkheid tot het mitigeren (inclusief het aanbieden van vervangende nestgelegenheid) van negatieve effecten.

Toetsingsplicht

Wanneer plannen worden ontwikkeld voor ruimtelijke ingrepen of voornemens ontstaan om werkzaamheden uit te voeren, dient vooraf goed te worden beoordeeld of mogelijke nadelige consequenties voor beschermde inheemse soorten voorzien zijn. In beginsel is daarvoor de initiatiefnemer zelf verantwoordelijk. Deze moet tijdens de uitwerking van zijn plannen of tijdens het plannen van werkzaamheden het volgende in kaart brengen:

- Welke beschermde dier- en plantensoorten komen in en nabij het plangebied voor?
- Heeft het realiseren van het plan of de uitvoering van geplande werkzaamheden gevolgen voor deze soorten?
- Zijn deze gevolgen strijdig met de algemene verbodsbepalingen van de Flora- en fauna-wet betreffende planten op hun groeiplaats of dieren in hun natuurlijke leefomgeving?
- Kunnen het plan of de voorgenomen werkzaamheden zodanig aangepast worden dat dergelijke handelingen niet of in mindere mate gepleegd worden, of zodanig uitgevoerd worden dat de invloed op beschermde soorten verminderd of opgeheven wordt?
- Is, om de plannen te kunnen uitvoeren of de werkzaamheden te kunnen verrichten, vrijstelling mogelijk of ontheffing (ex-artikel 75 van de Flora- en faunawet) van de verbodsbepalingen betreffende planten op de groeiplaats of dieren in hun natuurlijke leefomgeving vereist (tabel 3, soorten van bijlage 1, AMvB)?
- Heeft de initiatiefnemer zicht op een beschikking van het ministerie waarin goedkeuring wordt gegeven voor dit maatregelenpakket, op basis van een gedegen maatregelenpakket ter voorkoming van het overtreden van verbodsbepalingen (tabel 3, soorten van Bijlage IV Europese Habitatrichtlijn)?
- Welke voorwaarden zijn verbonden aan vrijstellingen of ontheffingen en welke consequenties heeft dit voor de uitvoering van het plan?

Bijlage 6

Wettelijk kader gebiedsbescherming

Natuurbeschermingswet 1998

Gebiedsbescherming

In Nederland hebben veel natuurgebieden een beschermde status onder de Natuurbeschermingswet 1998 gekregen. Daarbij zijn twee categorieën beschermingsgebieden onderscheiden:

- Natura 2000-gebieden.
- Beschermde natuurmonumenten.

Natura 2000-gebied

Onder Natura 2000-gebieden vallen de gebieden die op grond van de Vogelrichtlijn en Habitatrichtlijn zijn aangewezen. Voor al deze gebieden gelden instandhoudingsdoelen.

De essentie van het beschermingsregime voor deze gebieden is dat deze instandhoudingsdoelen niet in gevaar mogen komen. Om deze toetsbaar te maken kent de Natuurbeschermingswet 1998 voor projecten en andere handelingen, die mogelijke gevolgen voor soorten en habitats van de betreffende gebieden hebben, een vergunningplicht. Een vergunning voor een project wordt alleen verleend wanneer zeker is dat de instandhoudingsdoelen van het gebied niet in gevaar komen. Hiervan mag alleen worden afgeweken wanneer alternatieve oplossingen voor het project ontbreken en wanneer sprake is van dwingende redenen van groot openbaar belang. Bovendien moet voorafgaande aan het toestaan van een afwijking zeker zijn dat alle schade gecompenseerd wordt (de zogenaamde ADC-toets: Alternatieven, Dwingende redenen van groot openbaar belang en Compenserende maatregelen). Redenen van economische aard gelden ook als dwingende reden van groot openbaar belang. Als prioritaire soorten of habitats deel uitmaken van de instandhoudingsdoelen mogen redenen van economische aard alleen gebruikt worden na toetsing door de Europese Commissie.

Voormalig beschermd natuurmonument

Naast deze Natura 2000-gebieden kent de Natuurbeschermingswet ook beschermde natuurmonumenten. Sinds de inwerkingtreding van de (oude) Natuurbeschermingswet zijn 188 gebieden aangewezen als beschermd natuurmonument of staatsnatuurmonument. Door de gewijzigde Natuurbeschermingswet 1998 verdwijnt het verschil tussen Beschermde en Staatsnatuurmonumenten. Deze gebieden vallen dan onder de noemer van Beschermde Natuurmonumenten.

Een deel van de Beschermde Natuurmonumenten vallen samen met Natura 2000-gebieden. Hiervoor geldt bij definitieve aanwijzing van de Natura 2000-gebieden het toetsingskader van artikel 19 van de Natuurbeschermingswet voor Natura 2000-gebieden.

Beschermd natuurmonument

Waar de gebieden niet samen vallen blijven Beschermde Natuurmonumenten in stand en vallen onder het toetsingskader van artikel 16 van de Natuurbeschermingswet, dat hieronder wordt toegelicht. Het gaat hierbij om 66 gebieden.

De status Beschermd natuurmonument betekent dat het zonder vergunning verboden is om handelingen te verrichten die schadelijk kunnen zijn voor dat natuurmonument. Het gaat om handelingen die mogelijk significante gevolgen hebben (ook bij twijfel) voor het natuurschoon, voor de natuurwetenschappelijke betekenis of voor dieren en planten in dat gebied.

Tenzij zwaarwegende openbare belangen bestaan ('dwingende redenen van openbaar belang') die het verlenen van een vergunning 'noodzakelijk' is. In tegenstelling tot de afweging bij een Natura 2000-gebied, hoeft hier geen alternatievenonderzoek plaats te vinden. Bij Beschermd natuurmonumenten ontbreken de instandhoudingdoelen als toetsingskader voor mogelijke effecten, zoals bij de Natura 2000-gebieden. Het aanwijzingsbesluit van een Beschermd natuurmonument bevat echter een overzicht van de te behouden natuurwaarden. Het toetsingskader en het traject tot vergunningverlening is vergelijkbaar met dat van de Natura 2000-gebieden.

Voor handelingen buiten het beschermd natuurmonument (voor zover aangewezen voor de inwerkingtreding van de Natuurbeschermingswet 1998) die significante effecten kunnen hebben op het gebied is het begrip 'externe werking' van toepassing (art. 65 Natuurbeschermingswet¹). Dit betekent dat de vergunningplicht ook van toepassing is op handelingen buiten een Beschermd natuurmonument die negatieve gevolgen kunnen hebben. Daarnaast is de zgn. Zorgplichtbepaling (art. 191 Natuurbeschermingswet 1998) van toepassing. Deze zorgplicht houdt o.a. in dat als een activiteit wordt ondernomen waarvan kan worden vermoed dat deze nadelig kan zijn voor de natuurwaarden van het gebied, deze activiteit niet plaats mag vinden. Ook moeten alle maatregelen worden genomen om gevolgen te voorkomen of te beperken.

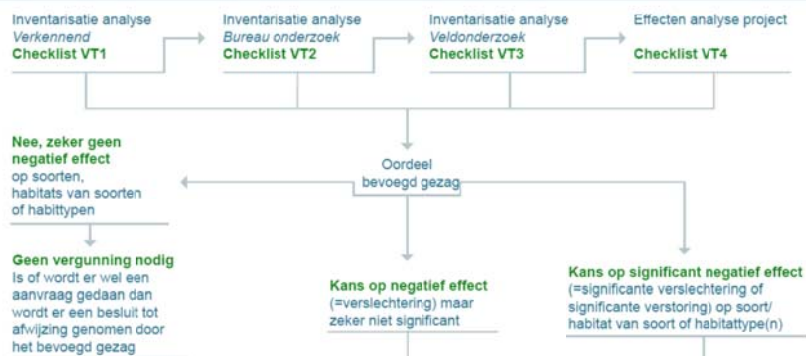
Vergunningverlening

De Natuurbeschermingswet kent twee routes voor het verlenen van een vergunning. Als er sprake is of kan zijn van significante verstoring van soorten en/of significante verslechtering van de kwaliteit van habitats, moet een Passende Beoordeling met ADC-toets (Alternatieven, Dwingende redenen van groot openbaar belang, Compensatie) uitgevoerd worden. Als er wel verslechtering van de kwaliteit van habitats op kan treden, maar deze zeker niet significant zullen zijn, kan worden volstaan met een Verslechteringstoets. Als er geen sprake is van de verslechtering van de kwaliteit van habitats en er hoogstens sprake is van niet-significante verstoring van soorten, is er geen Natuurbeschermingswetvergunning nodig. In dat geval hoeft er ook geen nader onderzoek gedaan te worden. In onderstaande figuur is het bovenstaande schematisch weergegeven.

¹ In artikel 16 staat dat externe werking alleen geldt voor in het aanwijzingsbesluit beschreven activiteiten. Uit art. 65 blijkt echter dat dit alleen geldt voor beschermd natuurmonumenten die na 1 oktober 2005 zijn aangewezen en die zijn er (nog) niet.

VOORTOETS

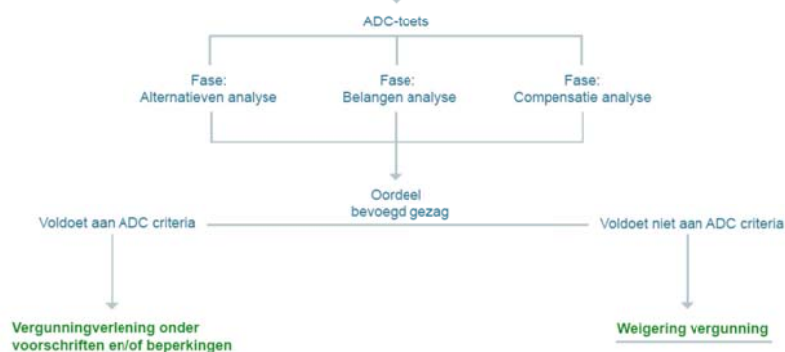
INVENTARISATIE VOORTOETS: De voortoets is niet verplicht maar wel verstandig om uit te voeren. Alle fasen VT1 t/m VT4 kunnen onderdeel zijn van de voortoets. Het kan ook zijn dat al na fase VT1 de effecten bekend zijn. Het bevoegd gezag moet die conclusie trekken.

HABITATTOETS

ADC-TOETS

Ecologische Hoofdstructuur (EHS)

Om de natuur in Nederland weer tot een goed functionerend ecologisch netwerk te maken, wordt de EHS begrensd en aangelegd, als netwerk van bestaande en nieuwe natuur. Het wettelijk kader voor het aanwijzen (begrenzen) en beschermen van de Ecologische Hoofdstructuur (EHS) is de PKB Nota Ruimte. Het ruimtelijk beleid voor de EHS is gericht op behoud, herstel en ontwikkeling van de wezenlijke kenmerken van de EHS, waarbij tevens rekening wordt gehouden met de andere belangen die in het gebied aanwezig zijn. Het EHS-beschermingsregime is opgebouwd uit verschillende elementen. Dit zijn naast het 'nee, tenzij'-regime, met als sluitstuk natuurcompensatie, de maatwerkinstrumenten EHS-saldobenadering en Herbegrenzen EHS. De feitelijke begrenzing van de EHS is op provincie-niveau vastgelegd in het Provinciale Omgevingsplan Limburg (POL, 2006). Hierin is ook het toetsingskader nader uitgewerkt.

WEZENLIJKE KENMERKEN EN WAARDEN

Definitie wezenlijke kenmerken & waarden in de Nota Ruimte (2004, p.114): "de wezenlijke kenmerken en waarden zijn de actuele en potentiële waarden, gebaseerd op de natuurdoelen van het gebied. Het gaat daarbij om: De bij het gebied behorende natuurdoelen en –kwaliteit, geomorfologische en aardkundige waarden en processen, de waterhuishouding, de kwaliteit van bodem, water en lucht, rust, stilte, donkerte en openheid, de landschapsstructuur en de belevingswaarde".

'Nee, tenzij'-regime en compensatiebeginsel

Het ruimtelijke beleid voor de EHS is gericht op behoud en ontwikkeling van de wezenlijke kenmerken en waarden. Daarom geldt in de EHS het 'nee, tenzij'-regime. . Dat wil zeggen dat ontwikkelingen in de EHS die significante gevolgen hebben voor de kenmerken en waarden van de EHS alleen kunnen worden toegestaan als er sprake is van een groot openbaar belang en er geen alternatieve oplossingen zijn. Indien een voorgenomen ingreep de 'nee, tenzij'-afweging met positief gevolg doorloopt kan de ingreep plaatsvinden, mits de eventuele nadelige gevolgen worden gemitigeerd en resterende schade wordt gecompenseerd. Indien een voorgenomen ingreep niet voldoet aan de voorwaarden uit het 'nee, tenzij'-regime dan kan de ingreep niet plaatsvinden. Dit geldt ook voor externe werking.

Externe werking

In een brief van 3 december 2004 heeft de minister van LNV, mede namens de minister van VROM, besloten om in de Nota Ruimte het 'nee, tenzij' principe op gebieden in de nabijheid van EHS te laten vervallen (TK 29 576, nr. 12). In een brief van 5 juni 2008 heeft de minister nogmaals aangegeven dat ingrepen buiten de EHS niet worden beoordeeld op hun effecten op de wezenlijke kenmerken en waarden binnen de EHS (TK 29 576, nr. 12). In de beantwoording van een aantal vragen van de vaste Kamercommissie voor LNV in 2008 is expliciet tot uitdrukking gebracht dat dit 'nee-tenzij' regime niet van toepassing is op ingrepen buiten de EHS die gevolgen kunnen hebben voor de EHS zelf, de zgn. "externe effecten"(TK 29576, nr. 52). Dit betekent overigens wel, dat bij een ingreep in de EHS, ook rekening gehouden moet worden met indirecte effecten, zoals geluidsverstoring en stikstofdepositie naar andere delen van de EHS.

Colofon

NATUURTOETS BESTEMMINGSPLANHERZIENING AVANTIS GOB

OPDRACHTGEVER:

Avantis GOB NV

STATUS:

Definitief

AUTEUR:

drs. C.M. van Steenwijk-Bolle

GECONTROLEERD DOOR:

ing. M.W. Klasberg

VRIJGEGEVEN DOOR:

drs. C.M. van Steenwijk-Bolle

15 juni 2012

076463932:0.9

ARCADIS NEDERLAND BV
Stationsplein 18d
Postbus 1632
6201 BP Maastricht
Tel 043 3523 300
Fax 043 3639 981
www.arcadis.nl
Handelsregister 9036504